HARUKİ MURAKAMİ

Dünya Edebiyatı / Roman

Rüzgârın Şarkısını Dinle

RÜZGARIN ŞARKISINI DİNLE

Orijinal adı: Kaze no Oto wo Kike

Yazan: Haruki Murakami
Japonca aslından çeviren: Ali Volkan Erdemir
Yayına hazırlayan: Handan Akdemir

Dijital yayın tarihi: Aralık 2018 / ISBN 978-605-09-5642-9

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
Toplu sipariş için tel: 0212 373 77 44
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Rüzgarın Şarkısını Dinle

Haruki Murakami

Çeviren: Ali Volkan Erdemir

Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi aldı. 21. yüzyıl edebiyatının en önemli isimlerinden olan Murakami'nin kitapları pek çok ödül aldı, tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi. Haruki Murakami'nin *Yaban Koyununun İzinde, Zemberekkuşu'nun Güncesi, İmkânsızın Şarkısı, Sınırın Güneyinde-Güneşin Batısında, Sahilde Kafka, Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu, 1Q84, Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları, Koşmasaydım Yazamazdım, Uyku, Kadınsız Erkekler, Sputnik Sevgilim, Tuhaf Kütüphane, Karanlıktan Sonra ve Fırın Saldırısı* isimli kitapları da Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

1

“Kusursuz metin diye bir şey yoktur. Tıpkı kusursuz umutsuzluk diye bir şeyin olmadığı gibi.”

Üniversite öğrencisi olduğum sıralarda tesadüfen denk geldiğim bir yazar söylemiş bunu. Asıl anlamını ancak yıllar sonra kavrayabildiğim bu sözler hâlâ bir tür teselli verir bana. Yani kusursuz metin diye bir şeyin var olmaması.

Ne var ki, bu sözlere rağmen, ne zaman bir şeyler yazmaya otursam hep üzerime çullanıyordu umutsuzluk duygusu. Yazmayı başarabildiklerimin kapsamı oldukça kısıtlıydı. Sözgelimi, filler üzerine bir şeyler yazabilsem bile, fil terbiyecisi hakkında hiçbir şey yazamıyordum. Böyle bir eksiklikti işte bendeki.

Sekiz yıl boyunca, bu çıkmazla uğraştım durdum. Sekiz yıl boyunca! Bu uzun bir süre.

Öte yandan, bu duruma, insanın her tecrübesinden bir şeyler öğrendiği yönünden bakarsak, yaşlanmak o kadar da acı veren bir şey olmaz. Nihayetinde bu sadece bir genelleme tabii.

Yirmi yaşımdan itibaren bunu bir yaşam felsefesi olarak kabul ettim. Bu yüzden, defalarca sert darbeler aldım, defalarca kandırıldım, defalarca yanlış anlaşıldım, bununla birlikte bir sürü garip deneyim de yaşadım. Çeşit çeşit insan gelip bana hikâyesini anlattı, sanki anlata anlata üzerinden geçtikleri bir köprüydüm ben; sonra da çekip gittiler ve bir daha da geri dönmediler. Bu arada ben ağzımı sımsıkı kapalı tuttum, tek bir şey bile demedim. Böylece yirmili yaşlarımın sonlarına geldim.

Şimdi, size hikâyemi anlatacağım.

Elbette, hikâyemi anlatıyorum diye bu herhangi bir sorunumu çözdüğüm anlamına gelmesin ya da anlatmayı bitirdiğimde bir şekilde başka biri falan olacağım da yok. Çünkü, yazmak, kendi kendine terapi uygulamak değil sonuçta, olsa olsa kendi kendine terapi yapmaya yönelik zayıf bir deneme

olabilir, o kadar.

Dürüstçe yazmak çok zordur. Dürüst olmaya çalıştıkça, sözcüklerin karanlığın içine doğru kayıp gidiyormuş gibi olur.

Mazeret üretmek gibi bir niyetim yok ama şu anda bunları yazarken elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum. Söyleyecek başka bir şey yok. Yine de şöyle düşünmeden edemiyorum: Eğer her şey yolunda giderse çok ileride, yıllar ya da onyıllar sonra, bir gün gelir ve ben kurtulmuş olduğumu keşfedebilirim belki de. Ve o zaman, fil tekrar ovalara döner ve ben de dünyayı çok daha yetkin cümlelerle anlatabilirim.

* * *

Yazmak hakkında bildiklerimin çoğunu Derek Hartfield'dan öğrendim. Hemen hemen her şeyi demek daha doğru olur belki de. Ne yazık ki, Derek Hartfield'ın kendisi tam manasıyla "kısır" bir yazardı. Eserlerini okursanız siz de anlarsınız. Cümleleri anlaşılmazdır, olay örgüsü dağınık, konuları da çocuksudur. Bunlara rağmen kelimeleri silah olarak kullanabilen nadir savaşçılardan biriydi o. Hemingway, Fitzgerald ve o dönem yazarları ile kıyaslandığında bile onun yazılarındaki saldırganlığın şiddetinin hiç eksilmediğini düşünüyorum. Ne yazık ki, yaşamı boyunca Hartfield'ın karşısına tartışabileceği bir kişi bile çıkmamıştı. Zaten, kısır olmak da böyle bir şey olmalı.

Sekiz yıl iki ay boyunca o bu kısırlıkla savaşını sürdürdü ve sonra da öldü. 1938 yılının Haziran ayında, güneşli bir pazar sabahı, sağ elinde sımsıkı tuttuğu Hitler'in portresi, sol elinde açık bir şemsiyeyle Empire State Binası'nın çatısından aşağı atladı. Yaşamı gibi, ölümü de dikkat uyandırmadı.

Hartfield'ın baskısı tükenmiş ilk romanına tesadüfen denk gelmiştim; ortaokul üçüncü sınıfın yaz tatilinde olduğumuzu hatırlıyorum, o günlerde apışaramda çok kötü mantar olmuştu. Bana o kitabı veren amcam, üç yıl sonra bağırsak kanserine yakalandı. Tüm bedeni boydan boya, parça parça kesildi, vücudunun giriş ve çıkış yerlerine plastik borular takıldı, ıstırap çekerek öldü. Onu son görüşümde, teninin rengi kırmızımsı kahverengiye dönmüştü, bu haliyle kurnaz bir maymunu andırıyordu.

* * *

Üç amcam vardı, biri Şanghay varoşlarında ölmüştü. Savaş bittikten iki gün sonra kendi gömdüğü mayınlardan birine basmıştı. Hayatta olan tek amcam, üçüncü amcam, bir sihirbazdı ve Japonya'daki kaplıcaları da içine alan turlar yapıyordu.

* * *

Hartfield iyi yazabilmek üzerine şunları söyler:

"Yazmak dediğimiz şey aslında kendin ile seni saran olaylar arasındaki mesafeyi korumaktır. Gerekli olan şey sezgiler değil, *cetveldir." (İyi Hissetmenin Nesi Kötü?,* 1936)

Başkan Kennedy'nin öldüğü yıldı; elimde çekine çekine tuttuğum cetvelle ben de çevremdeki dünyaya korku içinde bakmaya başlamıştım, bundan on beş yıl önceydi. Bu on beş yıl zarfında ne kadar da çok şeyden vazgeçmiştim. Motoru bozulmuş bir uçakta ağırlığı azaltmak için önce eşyaları, sonra koltukları, son olarak da zavallı kadın kabin görevlilerini uçaktan atar gibi on beş yıl boyunca mümkün olan her şeyden kurtulmuş ama onların yerine neredeyse hiçbir şey koymamıştım.

Bu yaptığım doğru bir şey miydi, emin değilim. Rahatlamış olduğum kesindi ama yaşlanıp ölme vakti geldiğinde benden geriye ne kalacağını düşündüğümde çok korkuyordum. Cesedim yakıldıktan sonra kemiklerimden tek biri bile kalmayacaktı geriye.

"Kalpleri karanlık olanlar kötü rüyalar görür. Kalpleri çok daha karanlık olanlar ise rüya bile görmezler" derdi her zaman rahmetli büyükannem.

Büyükannemin öldüğü gece, ilk yaptığım, ellerimi uzatıp onun gözkapaklarını nazikçe kapatmak olmuştu. Gözlerini kapatınca, yetmiş dokuz yıl boyunca süren rüyası, sanki asfalta düşen yaz yağmuru gibi sessizce yok olmuş ve geriye hiçbir şey kalmamıştı.

* * *

Yazmak üzerine bir şey daha söyleyeyim. Bu son.

Benim için yazmak son derece ıstırap verici bir eylemdir. Bir ay zaman harcayıp tek satır bile yazamadığım olur; bazen de üç gün üç gece boyunca hiç durmadan yazıp, sonra yazdıklarımı okuduğumda tamamen çuvalladığımı fark ederim.

Tüm bunlara rağmen, yazmak eğlenceli bir uğraştır. Çünkü yaşamanın zorluklarıyla karşılaştırıldığında, yazmaya anlam yüklemek çok daha kolaydır.

Ergenlik zamanlarımdı sanıyorum, bu gerçeği fark ettiğimde öyle afallamıştım ki bir hafta boyunca ağzımdan tek kelime çıkmamıştı. Biraz aydınlanırsam dünya benim istediğim gibi olacak, tüm değer sistemi değişecek, zamanın akışı başka bir hal alacaktı... Böyle olacağını sanıyordum.

Bunun bir tuzak olduğunu anlamam ne yazık ki çok sonraları oldu. Bir defter sayfasının ortasına bir çizgi çekmiş, çizginin sol tarafına kazandıklarımı, sağ tarafına ise kaybettiklerimi yazmıştım. Kaybettiğim şeyler, üzerine basıp un ufak ettiklerim, özellikle gözden çıkardıklarım, feda ettiklerim, aldattıklarım... Yaza yaza bitirememiştim.

Farkında olmak için uğraştığımız şeyler ile gerçekten farkında olduğumuz şeyler arasında derin bir uçurum vardır. Kullandığımız cetvel ne kadar uzun olursa olsun, bu derinliği ölçmek mümkün değildir. Benim buraya yazabildiklerim, bir listeden fazlası değil. Bu liste bir roman olmadığı gibi ne edebiyattır ne de sanat. Sayfasının ortasına tek bir çizgi çizdiğim bir defterdir bu. Yine de bundan küçük bir ders çıkarılabilir belki de.

Eğer sanat ve edebiyat arıyorsanız, antik Yunanların yazdıklarını okuyabilirsiniz. Gerçek sanatı doğurmak için, kölelik sistemi olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Antik Yunanlar da böyle düşünüyorlardı; köleleri tarlalarını ekip biçerken, yemeklerini hazırlayıp gemilerinde kürek çekerken şehirliler Akdeniz güneşinin altında kendilerini şiire verip matematikle uğraşıyorlardı. Onlar için sanat, böyle bir şeydi.

Gece yarısı saat üçte uyanıp buzdolaplarını karıştıran türde insanlar, ancak bu kadarını yazabilirler.

Ve ben de onlardan biriyim.

2

Bu hikâye 8 Ağustos 1970 tarihinde başlıyor ve on sekiz gün sonra sona eriyor. Diğer bir deyişle, aynı yılın 26 Ağustos'unda.

3

“Bütün zenginler bok yesin!”

Fare, ellerini bar tezgâhına koymuş, bana doğru öfkeyle bağırarak bunları söyledi.

Ya da Fare’nin bağırdığı, arkamda duran kahve değirmeniydi belki. Fare’yle barda yan yana oturuyorduk, neden bana dönüp böyle bağırsındı ki? Her ne ise, yüksek sesle bağırdıktan sonra Fare, her zamanki gibi kendinden memnun bir ifadeyle, iştahla birasını içti.

Dahası, etrafta onun bağırışını dikkate alan kimse de olmamıştı. Küçük bar, müşterilerle doluydu ve herkes birbiriyle aynı şekilde bağırıp çağırarak konuşuyordu. Sanki batmakta olan bir gemideki yolcular gibiydiler.

“Asalaklar” dedi Fare tiksintiyle başını sallayıp.

“Bunlar hiçbir şey yapmaz. Şu zengin tiplere baktıkça sinirden kuduruyorum.”

Dudaklarımı bira bardağının kıyısından çekmeden başımla sessizce onayladım onu. Fare başka bir şey demedi, tezgâha koyduğu ince parmaklı ellerini inceliyordu, sanki bir şenlik ateşinde ısıtır gibi öne arkaya çevirip duruyordu ellerini. Ben onun parmaklarına bakmaktan vazgeçip tavana doğru kaldırdım başımı. On parmağının her birini tek tek kontrol etmedikçe sonraki konuya geçmezdi. Hep böyle yapardı zaten.

O yaz boyunca, Fare ile ikimiz sanki bira tarafından ele geçirilmiş gibi yirmi beş metre uzunluğundaki bir yüzme havuzunu dolduracak kadar bira içmiştik, yediğimiz fıstıkların kabukları da J’nin Barı’nın bütün zeminini beş santim kalınlığında kaplardı. O yaz sıkıntıdan ölmüştük ve hayatta kalmamızın tek yolu da buydu.

J’nin Barı’nda tezgâhın arkasına sigara dumanından rengi atmış bir gravür asılıydı, sıkıntıdan ölecek gibi olduğumda saatlerce, hiç usanmadan o resme bakardım. Rorschach testlerinde kullanılan şekilleri andıran bir gravürdü bu; benim oturduğum yerden bakınca, resimde, karşı karşıya oturmuş iki yeşil

maymun, birbirlerine havası inmiş iki tenis topunu fırlatıyor gibiydi.

Bunu barmen J'ye söylediğimde, bir süre gözünü ayırmadan o da resme baktı; sonra, *Öyle görünüyor,* dedi ilgisiz bir sesle.

"Neyi sembolize ediyor acaba?" diye sordum.

"Soldaki maymun sensin, sağdaki de benim. Ben sana bira veriyorum, sen de bana para atıyorsun."

Vay be, dedim içimden, biramdan bir yudum daha aldım.

"Sinirleniyorum."

Fare parmaklarına bakmayı bitirdikten sonra demişti bunu.

Bu, Fare'nin zenginlere ilk saydırması değildi, onlardan gerçekten nefret ediyordu. Fare'nin yaşadığı bölge oldukça zengin bir semtti, bu durumu ona her hatırlattığımda, "Benim suçum değil ki" derdi. Bazen (birayı çok kaçırdığım zamanlarda), "Hayır, bu senin suçun" der ve sonrasında da kendimi kötü hissederdim. Fare'nin dediğinde de mantıklı bir yan vardı çünkü.

"Neden zenginlerden nefret ediyorum biliyor musun?"

O gece Fare böyle devam etti. Konunun bu noktaya kadar gelmesi bir ilkti.

Bilmiyorum, der gibi başımı salladım.

"Açık konuşayım, zenginlerin hiçbir halttan anladıkları yok çünkü. Bir el feneri ve cetvel olmadan kendi popolarını bile kaşıyamaz onlar."

Açık konuşayım, onun kullanmayı sevdiği bir tabirdi.

"Ee?"

"Evet. Onlar önemli hiçbir konuya kafa yormazlar. Düşünüyormuş gibi yaparlar sadece... Neden böyle yaparlar sence?"

"Neden acaba?"

"Gereği yoktur da ondan. Kuşkusuz zengin olmak için biraz zekâ gerekir ama zengin olduktan sonra artık hiçbir şeye gerek kalmaz. Tıpkı yapay uyduların benzine ihtiyacı olmaması gibi. Bir uydunun aynı yerde dönüp durması yeterlidir. Ama ben öyle değilim, sen de öyle değilsin. Biz yaşamak için düşünmek zorundayız. Yarın havanın nasıl olacağından küvetin tıpa ölçüsüne kadar. Öyle değil mi?"

"Öyle gibi" dedim.

"Tam da öyle."

Fare, söylemek istediği kadarını söyledikten sonra cebinden kâğıt mendil çıkarıp sesli bir şekilde içine sümkürdü. Fare'nin söylediklerinin ne

kadarında ciddi olduğunu pek kavrayamamıştım.
“Ne var ki, eninde sonunda herkes ölür” dedim onu konuşturmak için.
“Orası öyle. Herkes bir gün ölür. Ama ölene kadar bir şekilde elli yıl falan yaşamak zorundasındır ve bir sürü şeyi düşünerek elli yıl geçirmek, açık konuşayım, hiçbir şey düşünmeden geçireceğin beş bin yıldan çok daha yorucudur. Sence de öyle değil mi?”
Öyleydi.

4

Fare ile ilk defa üç yıl önce baharda karşılaşmıştım. O yıl üniversiteye başlamıştık ve ikimiz de zilzurna sarhoştuk. Bu yüzden, nasıl oldu da sabahın dördünde kendimizi Fare'nin siyah Fiat 600'ünde bulduk, hiç hatırlamıyorum. Ortak bir arkadaşımız falan tanıştırmıştı herhalde.

Her ne ise, körkütük sarhoştuk ve hız göstergesi saatte seksen kilometreyi gösteriyordu. Bir anda parkın çitlerini kırıp açelyaları ezerek bir taş sütuna çarptık, tek bir sıyrık bile almadan kurtulmamız gerçekten büyük şanstı.

Şoku atlatınca, içine göçmüş kapıyı tekmeleyerek açtım, dışarı çıktım. Fiat'ın motor kapağı on metre ötedeki maymun kafeslerinin önüne uçmuş, ön ızgara ise tam olarak, çarptığımız taş sütunun şeklini almıştı. Ansızın uyanmak zorunda kalan maymunlar asabi sesler çıkarıyorlardı.

Fare, iki eli direksiyonda öne doğru eğilmişti, yaralanmış gibi görünmüyordu ama bir saat önce yediği pizzayı ön panele kusmuştu. Arabanın tavanına tırmanıp *sunroof'tan* sürücü koltuğuna baktım.

"İyi misin?"

"Evet ama içkiyi biraz fazla mı kaçırmışız nedir! Böyle kusmazdım pek."

"Dışarı çıkabilecek misin?"

"Çeksene beni."

Fare motoru kapatıp ön panelden sigara paketini aldıktan sonra, ellerimden tutarak tavana doğru tırmandı. Fiat'ın tavanında yan yana oturup başımızı göğe kaldırdık, gün ağarmaya başlamıştı, konuşmadan bir sigarayı söndürüp diğerini yaktık. Nedense birden aklıma Richard Burton'ın başrolünü oynadığı bir savaş filmi gelmişti, tank kumandanıydı Burton filmde. Fare'nin o sırada ne düşündüğünü bilmiyordum.

"Ne kadar da şanslıyız" dedi Fare beş dakika sonra. "Baksana, tek bir çizik bile yok vücudumuzda. İnanabiliyor musun?"

Başımla onayladım. "Ama araba mahvoldu."

"Endişelenme. İnsan yeni bir araba alabilir ama şansı parayla satın

alamaz.”

Çok şaşırmıştım bu dediklerine, yüzüne bakakaldım.

“Sen zengin misin?”

“Öyle gibi.”

“Ne iyi.”

Fare bir şey demedi, hoşnutsuz bir şekilde başını sallamakla yetindi. “Her ne ise, biz şanslıyız.”

“Öyleyiz.”

Fare, tenis ayakkabılarının tabanıyla sigaraya basıp söndürdü, izmariti maymun kafeslerine doğru fırlattı.

“Baksana, biz artık bir takım olduk, değil mi? Bundan sonra artık her şey hep iyi olacak.”

“İlk olarak ne yapacağız peki?”

“Bira içelim.”

Yakınlardaki bir otomattan yarım düzine kutu bira alıp denize kadar yürüdük, kumlara uzanıp denize bakarak içip bitirdik hepsini. Harika bir hava vardı.

“Bana ‘Fare’ diyebilirsin” dedi.

“Böyle bir adı nasıl aldın?”

“Unuttum. Çok zaman oldu. İlk başlarda bu adla çağırılmaktan nefret ediyordum ama şimdi umurumda değil. İnsan her şeye alışıyor.”

Boş bira kutularının hepsini denize fırlattıktan sonra montlarımızın kapüşonlarını başımıza çekip toprak set üzerinde bir saat kadar uyuduk. Gözümü açtığımda, sanki bedenimde gizemli bir enerji dolanıyor gibiydi. Tuhaf bir duyguydu.

“Yüz kilometre koşabilirim” dedim Fare’ye.

“Ben de öyle” dedi Fare.

5

Fare hiç kitap okumazdı. Spor gazetesi ve reklam broşürleri dışında bir şey okuduğunu hiç görmemiştim. Benim okuduğum kitaba da, bir sineğin sinekliğe baktığı merakla bakardı.

“Neden kitap okuyorsun?”

“Neden bira içiyorsun?” diye sorusuna soruyla cevap verdim, ağız dolusu istavrit turşusu ve yeşil salatayı mideye indirirken. Fare uzun bir süre düşündü, ağzını açması beş dakika sürdü.

“Biranın iyi yanı, hepsinin çiş olup çıkıp gitmesi. *Double play’*de olduğu gibi.”

Fare bunları dedikten sonra benim yemek yememi izlemeye koyuldu.

“Neden sürekli kitap okuyorsun?”

Kalan son istavritleri de birayla mideye indirip önümdeki tabağı öteye ittikten sonra yanımda duran, okumakta olduğum *Duygusal Eğitim’*i elime aldım ve sayfalarını çevirdim.

“Çünkü Flaubert çoktan ölmüş biri.”

“Yaşayan yazarların kitaplarını okumuyor musun?”

“Yaşayan yazarların hiçbir değeri yok ki.”

“Niye?”

“Ölmüş yazarlar daha hoş görülebilir gibi geliyor bana çünkü.”

Bunları söylerken bakışlarımı tezgâhın üzerindeki portatif televizyona çevirmiştim, *Route 66* filminin yeniden gösterimi vardı. Fare yine düşüncelere daldı.

“Baksana, peki ya yaşayan insanlar? Onlar da hoş görülemez mi?”

“Nasıl olur acaba? Bu konuyu öyle ciddi ciddi düşünmüşlüğüm yok hiç. Beni köşeye sıkıştırırsan yanıtım evet olur belki. Ama muhtemelen yine de hoş görülebilir olmazlar.”

J geldi ve ikimizin de biralarını tazeledi.

“Hoş göremediğinde ne olur?”

“Yastığa sarılıp uyurum.”
Fare bir sorunla karşılaşmış gibi başını salladı.
“Tuhafmış. Benim pek anladığım şeyler değil.”
Fare böyle dedi.
Fare’nin bardağına bira koydum ama o eğilip kamburunu çıkarmış, düşüncelere dalmıştı.
Sonra, “En son geçen yaz kitap okumuştum” dedi Fare. “Kitabın da, yazarın da adını unuttum. Neden okuduğumu da hatırlamıyorum. Her ne ise, bir kadının yazdığı bir romandı. Ana karakter, ünlü bir moda tasarımcısıydı, otuz beş yaşında bir kadındı, her nasılsa tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalandığına inanıyordu.”
“Ne tür bir hastalığa?”
“Unuttum. Kanser ya da öyle bir şey. Onun dışında tedavisi mümkün olmayan bir şey var mı ki?.. Neyse, bu kadın sahilde bir yerlere tatile gidiyor ve sık sık mastürbasyon yapıyordu. Banyoda, korulukta, yatakta, denizin içinde, aklına gelebilecek her yerde.”
“Denizin içinde mi?”
“Evet. Buna inanabiliyor musun? Neden bir yazar bu kadar detayı romana koyar ki? Yazacak daha başka pek çok şey vardır ama değil mi?”
“Yani...”
“Ama öyle bir roman seçmek benim hatamdı. Kusacaktım neredeyse.”
Başımla onayladım.
“Ben olsam tamamıyla farklı bir roman yazardım” dedi.
“Örneğin?”
Fare parmağını bira bardağının kenarında gezdirerek düşündü.
“Şu nasıl olur? Bindiğim gemi Pasifik Okyanusu’nun ortasında batıyor. Gece tek başıma can simidine tutunmuş, yıldızlara bakarak sürükleniyorum denizde. Sessiz, güzel bir gece. Sonra karşı taraftan bana doğru kendi can simidine tutunmuş genç bir kadın geliyor.”
“Güzel bir kadın mı?”
“Öyle.”
Biramdan bir yudum alırken başımı salladım.
“Bu çok aptalca.”
“Dur da dinle. İkimiz yan yana denizin üzerinde süzülürken ondan bundan konuşmaya başlıyoruz. Geçmişten, gelecekten, hobilerimizden, yattığım kadınların sayısından, televizyon programlarından, bir önceki gece

gördüğümüz rüyadan, böyle şeylerden konuşuyoruz. Sonra birlikte bira içiyoruz.”

“Orada dur bakalım. Bira da nereden çıktı?”

Fare biraz düşündü.

“Suyun üstünde yüzüyordu o da. Geminin mutfağından kutu biralar saçılmış. Sardalye konservesiyle birlikte. Böyle olmaz mı sence?”

“Hı hı.”

“O arada gün doğuyor. ‘Peki bundan sonra ne yapacağız?’ diye soruyor kadın. ‘Yakınlarda bir ada olabilir, ben o tarafa doğru yüzeceğim’ diyor. Ama yakında bir ada olmayabilir. ‘Onun yerine burada su üzerinde kalıp bira içsek, mutlaka bizi kurtarmaya bir uçak gelecektir’ diyorum. Ama kadın tek başına yüzerek yanımdan ayrılıyor.”

Fare soluklanıp birasını yudumladı.

“Kadın iki gün iki gece boyunca yüzerek bir adaya ulaşıyor. Ben, ikinci gün tek başıma bir uçak tarafından kurtarılıyorum ve o sırada sarhoşum. Sonra aradan yıllar geçiyor ve ikimiz, önünden Yamanote tren hattının geçtiği küçük bir barda şans eseri karşılaşıyoruz.”

“Ve ikisi yine birlikte bira içerler, öyle mi?”

“Bu seni hüzünlendirmedi mi?”

“Ya, ne demezsin.”

6

Fare'nin romanının iki harika yanı vardı. İlki, hiç seks sahnesinin olmaması; diğeri ise, tek bir kişinin bile ölmemiş olması. Her ne kadar görmezden gelsek de, insanlar ölür ve erkekler kadınlarla yatar. Bu hep böyledir.

* * *

"Sence ben hata mı yaptım?" diye sordu kadın.

Fare, birasından bir yudum alıp hafifçe başını salladı. "Açık konuşayım, herkes hatalı."

"Neden böyle düşünüyorsun?"

"Hımm" diye mırıldandıktan sonra üstdudağını hafifçe emdi Fare. Cevap yoktu ortada.

"Var gücümle adaya kadar yüzdüm, az daha kollarım kopacaktı. O kadar canım acıyordu ki öleceğimi sandım. Aynı şeyi düşünüp durdum. Ya ben hata ettiysem, ya sen haklıysan diye. Ben bu kadar acı çekerken o nasıl oluyor da denizin üzerinde öylece yüzüyor diye kendime sorup durdum."

Kadın bunları söyledikten sonra hafif kederli bir kahkaha attı, parmaklarının ucuyla şakaklarına bastırdı. Fare, huzursuz bir tavırla, hiç acele etmeden ceplerini karıştırdı. Üç yıldan beri ilk kez canı bu kadar çok sigara çekmişti.

"Ölsem daha mı iyiydi?"

"Biraz öyle."

"Gerçekten biraz mı?"

"... Unuttum."

Bir süre ikisi de hiç konuşmadılar. Fare bir şeyler söylemesi gerektiğini hissetti.

"Biliyor musun, bütün insanlar eşit doğmaz."

“Kimin sözleri bunlar?”
“John F. Kennedy’nin.”

7

Küçükken çok sessiz bir çocuktum. Annem ve babam benim için endişelenmiş, beni tanıdıkları bir psikiyatrın evine götürmüşlerdi.

Doktorun evi, denize tepeden bakan bir düzlüğün üstüne kurulmuştu, bolca güneş alan muayene odasında koltuğa oturduğumda, şık giyimli, orta yaşlı bir hemşire soğuk portakal suyu ve iki kurabiye getirmişti bana. Üzerime dökmemeye gayret ederek kurabiyeleri yemiş ve portakal suyunu içip bitirmiştim.

"Biraz daha portakal suyu ister misin?" diye sormuştu doktor, ben de başımı hayır anlamında sallamıştım. İkimiz baş başaydık şimdi, karşılıklı oturmuştuk. Karşımdaki duvarda Mozart'ın bir portresi asılıydı, uysal bir kedinin bakışlarıyla beni süzüyordu Mozart.

"Bir zamanlar çok iyi yürekli bir yabankeçisi varmış."

Bir hikâyeye başlamak için müthiş bir girişti bu. Gözlerimi kapatıp iyi yürekli yabankeçisini hayal etmiştim.

"Yabankeçisinin boynundan altın bir saat sallanıyormuş ve keçi homurdanarak dolanıyormuş etrafta. Saat ağır mı ağırmış, üstelik bozukmuş da, çalışmıyormuş. Bir gün, arkadaşı tavşan yanına gelmiş ve ona şöyle demiş: 'Baksana Keçi Efendi, neden çalışmayan bir saati boynunda sallandırıp duruyorsun? Hem ağır görünüyor, hem de bir işe yaramıyor oysaki.' Yabankeçisi ona cevap vermiş: 'Ağır olmasına ağır ama alıştım bir kere taşımaya. Ağır olsa da, çalışmasa da taşıyorum.'"

Doktor bunları söyledikten sonra kendi portakal suyundan bir yudum alıp gülümseyerek bana bakmıştı. Ben ise konuşmaya devam etmesini bekliyordum.

"Günlerden bir gün yabankeçisinin doğum günüymüş, tavşan hediye olarak güzel bir iple sarılı küçük bir kutu getirmiş. Kutunun içinden pırıl pırıl parlayan, çok hafif, üstelik vakti tamı tamına doğru gösteren bir saat çıkmış. Yabankeçisi çok sevinmiş ve onu boynuna asıp herkese göstermiş."

Hikâye burada birden bitivermişti.
“Sen yabankeçisisin, ben tavşanım, saat ise senin yüreğin.”
Kendimi kandırılmış gibi hissetmiş ama çaresizce başımı sallamıştım.
O günden itibaren her pazar öğleden sonra, önce trene, ardından otobüse binerek doktorun evine gitmiştim. Her gidişimde ikram edilen kahveli kek, elmalı turta, krep ya da ayçöreğini yiyerek tedaviye devam etmiştim. Bir yıl kadar sürmüştü bu ziyaretler, sonrasında diş doktoruna gitmek zorunda kalmıştım.

Uygarlık iletişimdir, demişti bana. *Eğer bir şeyi ifade edemezsen, o şey var sayılmaz. Anladın mı, sıfırdır. Karnının aç olduğunu varsayalım. “Karnım aç” demen yeterli. Ben de sana bir kurabiye veririm. Onu yiyebilirsin. “Ben bir kurabiye istiyorum” demezsen, sana kurabiye yok.* (Doktor, eziyet etmek ister gibi, kurabiye tabağını alıp masanın altına koymuştu.) *Sıfır. Anlıyorsun değil mi? Konuşmak istemiyorsun. Ama karnın da aç. O halde, konuşmadan açlığını ifade etmeni istiyorum. İşaret oyunu oynayalım. Haydi bir dene.*
Ellerimi karnıma bastırıp acı çeker gibi bir surat ifadesi yapmıştım. Doktor gülmüştü. Bu, hazımsızlık.
Hazımsızlık.

Sonra serbest çağrışım yapmaya başlamıştık.
“Kediler hakkında aklına ne gelirse söyle bakayım.”
Başımı sallayıp durarak düşünüyormuş gibi yapmıştım.
“Aklına geleni hemen söyle.”
“Dört ayaklı bir hayvandır.”
“Filler de dört ayaklıdır.”
“Kediler çok küçüktür.”
“Başka?”
“Evde beslenir, canları isterse fare öldürürler.”
“Ne yerler peki?”
“Balık.”
“Peki ya sosis?”
“Evet, sosis de yerler.”
Böylece devam ediyordu.
Doktor haklıydı. Uygarlık iletişimdi. İfade edip iletmeyi başaramazsak, uygarlık da sona ererdi. Tık... VE SON.

On dört yaşına girdiğim yaz, inanılmaz bir şey oldu, sanki bir baraj yıkılmış da sular taşmış gibi birdenbire konuşmaya başladım. Ne anlattığımı hatırlamıyorum ama on dört yılın boşluğunu doldurur gibi üç ay boyunca durmadan konuştum. Temmuz ayı ortasında konuşacaklarım bittiğinde 40 derece ateşim çıktı, üç gün boyunca okula gidemedim. Ateşim düştükten sonra artık ne suskun biriydim ne de çok konuşkan, artık herkes gibi sıradan biriydim.

8

Boğazım kurumuştu sanırım, sabah altıda uyanmıştım. Ne zaman başkasının evinde uyansam hep bir başkasının bedenine, başkasının ruhuna girmiş gibi bir his duyarım. Güçbela dar yataktan kalkıp kapının yanındaki alelade lavabodan bir at gibi kana kana su içtim, sonra yatağa döndüm.

Açık pencereden bir parça deniz görünüyordu. Yükselmeye başlayan güneş küçük dalgalardan yansıyordu; gözlerimi iyice kısıp bakınca, bitkin düşmüş gibi görünen kirli yük gemilerinin açıklarda yol aldığını gördüm. Sıcak bir gün olacağa benziyordu. Etraftaki evlerdekiler sessizce uyuyorlardı henüz; işitilen tek şey, arada geçen trenin raylarda çıkardığı gıcırtı ve radyodan gelen, sabah beden eğitimi programının kısık sesli melodisiydi.

Çıplak halde yatağın başına sırtımı dayadım, sigaramı yakıp yanımda uyuyan kıza baktım. Güney tarafındaki pencereden dosdoğru içeri giren güneş ışığı kızın tüm bedenine vurmuştu. Pikeyi ayakucuna kadar itmiş halde mışıl mışıl uyuyordu. Arada bir nefesi hızlanıyor, güzel, biçimli memeleri aşağı yukarı hareket ediyordu. Vücudu güzel bir şekilde yanmıştı ama zaman geçtiğinden koyu renk biraz açılmaya başlamış, mayosuna denk gelen kısımlar tuhaf biçimde beyaz kalmış, sanki çürümeye başlamış gibi görünüyordu.

Sigaramı bitirdikten sonra on dakika boyunca kızın adını hatırlamaya çalıştım ama işe yaramadı. Her şeyden önce, kızın adını bilip bilmediğimi hatırlayamıyordum ki. Vazgeçip esnedim, bir kez daha kızın vücuduna baktım. Yirmi yaşına yakın görünüyordu, zayıf sayılırdı. Parmaklarımı açıp elimle başından ayakucuna kadar ölçtüm. Sekiz karıştı, son karışta başparmak açıkta kalmıştı. 1,58’di demek boyu.

Sağ memesinin altında on yenlik bozukluk büyüklüğünde bir doğum izi vardı, alt tarafında kasık tüyleri bir selin ardından göletin kıyısında biten su bitkileri gibi gürdü. Sol elinde sadece dört parmak vardı.

9

Kız benden üç saat sonra uyandı. Gözünü açtıktan sonra nerede olduğunu kavraması için de bir beş dakika daha gerekti. O sırada ben kollarımı kavuşturmuş, ufuktaki kalın bir bulutun şekil değiştirerek doğuya doğru süzülüp gidişini izliyordum.

Bir süre sonra başımı çevirip baktığımda, boynuna kadar çektiği pikeye sarınmış halde ifadesiz bir yüzle bana bakıyordu. Sanki midesinin dibinde kalmış viskinin kokusuyla savaşıyor gibiydi.

“Kimsin sen?”

“Hatırlamıyor musun?”

Hayır anlamında bir kez başını salladı. Bir sigara yakıp ona uzattım ama görmezden geldi.

“Anlatsana.”

“Nereden başlayayım?”

“En baştan.”

Acaba neresi başıydı, hiçbir fikrim yoktu ki, nasıl anlatırsam onu ikna edebilirdim, bunu da bilmiyordum. İşe yarayabilirdi de, yaramayabilirdi de. On saniye kadar düşündükten sonra konuşmaya başladım:

“Sıcak bir gündü ama insana kendini iyi hissettiren bir hava vardı. Ben bütün öğleden sonra havuzda yüzmüş, eve dönünce biraz öğle uykusuna yatmış, sonra yemek yemiştim. Saat sekizi biraz geçiyordu, arabaya binip gezintiye çıktım. Sahil yolunda arabayı durdurmuş, radyo dinleyerek denizi seyrediyordum. Hep yaptığım gibi.

Otuz dakika kadar sonra aniden birileriyle konuşma isteği duydum. Denize bakıp durdukça insanları özlerim ben, insanlara bakınca da denizi. Tuhaf şey işte. Sonra J’nin Barı’na gitmeye karar verdim. Hem bira içmek istiyordum, hem de oraya gidersem arkadaşımı görebilirdim. Ama arkadaşım barda değildi. Ben de tek başıma içmeye karar verdim. Bir saatte üç birayı götürmüştüm.”

Konuşmama ara verip sigaranın külünü kül tablasına silktim.

"Baksana, *Kızgın Damdaki Kedi'*yi okumuş muydun sen?"

Kız buna cevap vermeden, sanki sahile vurmuş bir denizkızı gibi sımsıkı pikeye sarınmış halde tavana bakıyordu. Neyse dedim içimden. Konuşmaya devam ettim:

"Yani tek başıma içerken o oyunda geçenleri hatırlamıştım. Sanki bir an gelecek beynimde pıt diye bir ses duyacağım ve her şey çözüme kavuşacak gibi. Ama gerçekte, öyle kolayca hallolmaz her şey. Ses falan çıktığı yoktu. O arada gelir diye beklemekten usandığım arkadaşımın evine telefon ettim. Haydi gel, birlikte içelim diyerek onu davet etmek için. Ama telefona bir kız çıktı. Tuhaf bir duyguya kapıldım. Arkadaşım o türden biri değildir. Evinde elli kız da olsa ve hepsi de körkütük sarhoş olsalar, o, telefona mutlaka kendisi çıkardı. Anlıyor musun?

Yanlış numara çevirmiş gibi yapıp özür diledim ve telefonu kapattım. Kapattıktan sonra kendimi kötü hissettim. Nedenini bilmiyordum. Sonra bir bira daha içtim. Ama bir türlü iyi hissedemiyordum kendimi. Elbette yaptığım aptalcaydı. Ama yapmıştım sonuçta. Biram bitince hesabı ödemek için J'ye seslendim; eve dönüp spor haberlerinde beyzbol sonuçlarını dinledikten sonra uyurum artık diye düşünüyordum. J bana, yüzünü yıkasana dedi. O, bir kasa bira içsen de yola çıkmadan önce yüzünü yıkarsan araba kullanabileceğine inanan biridir. Çaresiz, yüzümü yıkamak için tuvalete gittim. Dürüst olmak gerekirse yüzümü yıkamak gibi bir niyetim yoktu. Yıkamış gibi yapacaktım. O tuvaletin lavabosu genelde tıkalı olduğundan lavaboda hep pis su birikir. Bu yüzden pek içeri girmek istemem. Ama dün gece şansıma su birikmemişti. Ve yerde sen yatıyordun."

Kız iç çekip gözlerini kapattı.

"Sonra?"

"Seni uyandırıp tuvaletten çıkardım, bardaki müşterilere seni tanıyıp tanımadıklarını sordum. Tanımıyorlardı. Sonra J'yle birlikte yarana pansuman yaptık."

"Yara?"

"Yere düşerken kafanı çarpmışsın. Ama önemli bir yara değil."

Kız başıyla onaylayıp pikenin altından elini çıkardı, parmak ucuyla alnındaki açık yaraya hafifçe bastırdı.

"Sonra J'yle düşündük. Ne yapmalı acaba diye. Sonunda seni arabamla evine bırakmam konusunda karara vardık. Çantanı karıştırınca içinden

cüzdanın, anahtarlığın ve senin adına yazılmış bir posta kartı çıktı. Cüzdanındaki parayla hesabını ödedim, kartpostaldaki adrese göre de seni buraya getirdim, kapıyı açıp seni yatağa yatırdım. Hepsi bu. Fatura cüzdanının içinde."

Derin bir nefes aldı.

"Niye burada kaldın peki?"

"?"

"Neden beni buraya getirdikten sonra hemen çekip gitmedin?"

"Arkadaşlarımdan biri alkol zehirlenmesinden öldü. Viski şişesini kafasına diktikten sonra vedalaşıp ayrılmış, gayet sağlıklı bir şekilde eve yürüyerek dönmüş, dişlerini fırçalamış, pijamasını giyip uyumuştu. Sabah olduğunda taş gibi soğuktu, ölmüştü. Gerçi cenazesi güzel olmuştu ama..."

"... Bu yüzden sen de bütün gece başımda bekledin yani?"

"Aslında saat dörtte eve dönmeye kararlıydım. Ama uyuyakalmışım. Sabah uyanınca döneyim diye düşünmüştüm ama ondan da vazgeçtim."

"Neden?"

"En azından neler olduğunu sana anlatmam gerekir diye düşündüm."

"Ne kadar da naziksin."

Onun bu zehir gibi sözlerini, başımı eğip geçiştirdim. Sonra bulutlara baktım.

"Ben... sayıkladım mı?"

"Birazcık."

"Ne gibi şeyler dedim?"

"Bir şeyler dedin işte. Ama unuttum. Önemli bir şey değildi."

Gözlerini kapatıp boğazının derinliklerinden gelen bir inilti çıkardı.

"Kartpostal?"

"Çantanın içinde."

"Okudun mu?"

"Hiç okur muyum!"

"Neden?"

"Okumamı gerektiren bir neden yoktu ki" dedim sıkılmış bir halde.

Ses tonunda beni rahatsız eden bir şey vardı. Bu rahatsızlığı bir kenara bırakırsam, bu kızda bir şekilde bende özlem duygusu uyandıran bir şey de mevcuttu. Çok eskilerde kalmış bir şeye duyulan bir özlem. Normal şartlar altında karşılaşsak, birlikte daha eğlenceli zaman geçirirdik belki de. Öyle hissettim. Ancak gerçekte, normal şartlar altında bir kızla karşılaştığımı da

hiç hatırlamıyordum.
“Saat kaç?” diye sordu. Biraz rahatlamış halde yerimden kalktım, masanın üzerindeki saate bakarak bardağa su koyup getirdim.
“Saat dokuz.”
Başıyla güçsüz bir şekilde onaylayıp kalktı yerinden, duvara yaslanarak suyu bir seferde içip bitirdi.
“Çok mu içmişim?”
“Epeyce. Ben o kadar içsem ölmüştüm.”
“Ölecek gibiyim.”
Yatak başından sigara paketini alıp bir tane yaktı, dumanı üflerken derin bir nefes verdi, bir anda kibriti açık pencereden dışarıya, limana doğru fırlattı.
“Bana giyecek bir şeyler versene.”
“Nasıl bir şeyler?”
Sigara ağzında olduğu halde bir kez daha gözlerini kapattı. “Ne olursa. Lütfen soru sorma bana.”
Yatağın karşısındaki giyecek dolabının kapısını açıp, biraz kararsızlıktan sonra kolsuz, mavi bir elbise seçip ona uzattım. İç çamaşırı giyme zahmetine girmeden elbiseyi başından aşağı geçirdi, sırtındaki fermuarı kendisi çekip yeniden derin bir nefes aldı.
“Artık gitmeliyim.”
“Nereye?”
“İşe.”
Bağırır gibi söylemişti bunu. Sonra sendeleyerek yataktan kalktı. Ben yatağın ayakucuna oturmuştum, onun yüzünü yıkayıp saçını taramasını sonuna kadar izledim.
Odanın içi derli topluydu ama belli bir dereceye kadar. Sanki daha fazlasına değmezmiş gibi. Evde ağır bir vazgeçmişlik havası vardı.
Altı *tatami* büyüklüğündeki odaya ucuz mobilyalar gelişigüzel şekilde tıkıştırılmış gibiydi, ancak bir insanın yere uzanabileceği kadar bir alan kalmıştı geriye. İşte orada saçını tarıyordu.
“Ne iş yapıyorsun?”
“Seni ilgilendirmez.”
Tartışacak halim yoktu.
İki sigarayı bitirene dek geçen zaman süresince sessiz kaldım. Kızın sırtı bana dönüktü, aynada gözlerinin altındaki siyah gölgelere parmak ucuyla masaj yapıyordu.

“Saat kaç?” diye bir kez daha sordu.
“On dakika geçti.”
“Artık zaman kalmadı. Sen de kıyafetlerini giyip evine dön artık” deyip koltukaltlarına parfüm sıktı. “Bir evin vardır değil mi?”
Var, dedikten sonra tişörtümü giyip yatağa oturdum, bir kez daha dışarı baktım.
“Ne tarafa gideceksin?”
“Limanın yakınına. Neden sordun?”
“Arabayla bırakayım seni. Geç kalmazsın böylece.”
Bir elinde saç fırçasını sımsıkı tutarken, her an ağlayacakmış gibi gözlerle bana bakıyordu. *Ağlarsa rahatlar*, diye düşündüm. Ne var ki ağlamadı.
“Baksana, şunu açıklığa kavuşturalım. Besbelli aşırı içmiş, sarhoş olmuşum. Bu yüzden başıma kötü bir şey geldiyse, bu benim suçum.”
Bunları dedikten sonra saç fırçasını sanki bir görevi yerine getirirmiş gibi, ciddiyetle birkaç kez avuç içine vurdu. Bir şey demeden konuşmaya devam etmesini bekledim.
“Öyle ama değil mi?”
“Öyle sanırım.”
“Ama kendinden geçmiş bir kadınla yatan herif de... *en rezilidir.”*
“Ama bir şey olmadı ki.”
Kız duygularını bastırmak için biraz sustu.
“O halde neden çıplaktım?”
“Kendin soyundun.”
“İnanmıyorum.”
Saç fırçasını yatağın üstüne attı, omuz çantasına cüzdan, ruj ve ağrı kesiciyle birlikte ufak tefek birkaç şey tıkıştırdı.
“Gerçekten bir şey yapmadığını ispat edebilir misin?”
“Neden kendin kontrol etmiyorsun?”
“Nasıl?”
Ciddi ciddi sinirlenmişti.
“Yemin ederim.”
“İnanmıyorum.”
“İnanmaktan başka çaren yok” dedim. Sonra kendimi kötü hissettim.
Kız konuşmayı bırakıp beni daire kapısından çıkardı, kendi de çıkıp kapıyı kilitledi.

Tek kelime etmeden, nehir kenarındaki asfalt yoldan arabayı park ettiğim alana kadar yürüdük. Ben ön camdaki tozları kâğıt mendille silerken kız da şüpheyle arabanın etrafında yavaşça bir tur attı, sonra kaportaya beyaz boyayla çizilmiş kocaman boğa suratına baktı bir süre. Boğanın burnuna kocaman bir halka takılmıştı, dişlerinin arasına da beyaz bir gül sıkıştırılmıştı, gülüyordu. Son derece aşağılık bir gülümsemeydi bu.

“Sen mi çizdin bunu?”

“Hayır, önceki sahibi.”

“Neden bir boğa resmi çizmiş acaba?”

“Bilmem” dedim.

İki adım geri çekilip yeniden boğanın resmine baktı, sonra fazla konuşmaktan pişman olmuş gibi susup arabaya bindi.

Arabanın içi çok sıcaktı, limana varana dek kız tek kelime bile etmedi, havlu ile terini silip durdu, peş peşe sigara içti. Sigarayı yaktıktan sonra üç nefes alıyor, ardından izmaritteki ruj izini inceler gibi dikkatle baktıktan sonra arabanın kül tablasına bastırıp söndürüyor, sonra bir tane daha yakıyordu.

“Baksana, dün gece, nelerden söz ettim?”

Tam arabadan inecekken aniden sormuştu.

“Ondan bundan.”

“Birini söyle. Haydi söyle.”

“Kennedy’den.”

“Kennedy?”

“John F. Kennedy.”

Başını sallayıp iç çekti.

“Hiçbir şey hatırlamıyorum.”

Arabadan inerken hiçbir şey demedi, bin yenlik bir banknotu dikiz aynasının arkasına sıkıştırıp gitti.

10

Çok sıcak bir geceydi. Açıkta bıraksan yumurta bile haşlanırdı.

J'nin Barı'nın ağır kapısını her zamanki gibi omzumla iterek açtıktan sonra klimanın ferahlatıcı serinliğini içime çektim. Barda sigara, viski, kızarmış patates, koltukaltı ve lağım kokusu Alman pastası gibi katman katman birbirine karışmıştı.

Tezgâhta her zamanki yerime oturmuş, duvara sırtımı vermiş, barın içine göz gezdiriyordum. Daha önce hiç görmediğim üç üniformalı denizci, onlarla birlikte iki kadın ve yirmili yaşlarında bir çift... Bardakilerin hepsi bu kadardı. Fare ortalıkta görünmüyordu.

Bira ve salamura biftek sandviç ısmarladıktan sonra kitabımı çıkarıp Fare'yi beklemeye başladım.

On dakika sonra, greyfurt büyüklüğünde memeleri olan ve harika bir tek parça elbise giymiş otuzlu yaşlarında bir kadın bara girip yanıma oturdu, benim yaptığım gibi barın içine bakındıktan sonra bir *gimlet* kokteyli sipariş etti. İçkisinden bir yudum aldıktan sonra kalkıp insana rahatsızlık verecek kadar uzun bir telefon görüşmesi yaptı, konuşması bitince el çantasını alıp tuvalete gitti. Sonraki kırk dakika boyunca bunu üç kez tekrarladı: Bir yudum gimlet, uzun telefon görüşmesi, el çantası, tuvalet.

Barmen J benim önüme gelip sıkkın bir yüz ifadesiyle, *Poposu ağrımadı mı bunun?* diye sordu. Çinliydi ama Japoncası benimkinden iyiydi.

Kadın üçüncü kez tuvaletten çıkınca, etrafa bakındıktan sonra yanıma sokulup, kısık sesle, "Affedersiniz, bana biraz bozuk para ödünç verebilir misiniz acaba?" diye sordu.

Başımla onaylayıp cebimi karıştırdım, bozuklukları toplayıp tezgâhın üzerine sıraladım. On üç tane on yen vardı.

"Teşekkürler. Beni kurtardınız. Barda daha fazla para bozdurmaya kalkarsam, benden nefret edecekler artık."

"Sorun değil. Sayenizde epey hafiflemiş oldum."

Gülümseyerek başıyla onayladı ve hızla bozuk paraları alıp telefonun olduğu tarafta kayboldu.
Kitap okumaya ara verip J'den portatif televizyonu tezgâhın üzerine getirmesini rica ettim, bira içerken canlı beyzbol maçı izlemek istemiştim. Önemli bir maçtı. Daha dördüncü çeyrekte, iki atıcı iki kez sayı yapmış ve altı vuruş yaptırmış, bir oyuncu kasları zorlanınca yere yıkılmış, atıcı değiştirilirken araya altı kez reklam girmişti. Bira, sağlık sigortası, vitamin, havayolu şirketi, patates cipsi ve kadın pedi reklamlarıydı bunlar.
Birlikte takılacak kız bulamamış olan Fransız denizci elinde birasıyla arkama geldi ve ne izlediğimi sordu Fransızca.
"Beyzbol" diye İngilizce yanıtladım.
"Beyz-bol?"
Basitçe kuralları anlattım. Oradaki adam topu atar, buradaki da sopayla vurur, bir tur koşup bir puan kazanır. Denizci beş dakika kadar gözünü ayırmadan ekrana baktı ama reklam başlayınca, Neden *müzik kutusunda Johnny Hallyday'in plağı yok?* diye sordu.
"Popüler değil çünkü" diye yanıtladım.
"Fransız şarkıcılardan hangileri popüler?"
"Adamo."
"O adam Belçikalı."
"Michel Polnareff."
"Boktan!"
Denizci bunu dedikten sonra masasına döndü.
Maçın beşinci çeyreğinde nihayet kadın geri geldi.
"Teşekkür ederim. İzin ver de sana bir şey ısmarlayayım."
"Sorun değil."
"Ödünç aldığı bir şeyi geri vermeyince bir türlü rahat edemeyen karakterde biriyim. İyi mi kötü mü bilmem ama."
Gülümsemeye çalıştım ama başaramadım, sadece sessizce başımla onayladım. Kadın parmağıyla J'yi çağırdı, *Bu beye bir bira, bana da bir* gimlet, dedi. J tam üç kez başıyla onaylayıp tezgâhın ucunda gözden kayboldu.
"Beklediğin kişi gelmedi, değil mi?"
"Öyle görünüyor."
"Bir kadın mıydı?"
"Hayır, erkek."

“Bende de durum aynı. Anlaşacağız demek ki.”
Çaresiz, başımla onayladım.
“Sence ben kaç yaşında gösteriyorum?”
“Yirmi sekiz.”
“Yalancı seni.”
“Yirmi altı.”
Kadın güldü.
“Sorun değil. Peki bekâr biri gibi mi görünüyorum? Yoksa kocam varmış gibi mi?”
“Bilirsem ödül kazanacak mıyım?”
“Tabii, neden olmasın.”
“Evlisin.”
“Hımm... kısmen bildin. Geçen ay boşandım. Hiç boşanmış bir kadınla bu kadar sohbet etmiş miydin?”
“Hayır. Ama sinirsel ağrı çeken bir inekle karşılaşmıştım.”
“Nerede?”
“Üniversitenin deney laboratuvarında. Beş görevli ancak sokabilmişlerdi içeriye.”
Kadın keyifle güldü.
“Üniversite?”
“Evet.”
“Ben de eskiden üniversiteye gitmiştim. 1960’larda. Güzel zamanlardı.”
“Nesi güzeldi?”
Kadın bir şey demeden kıs kıs gülerek içkisinden bir yudum aldı, sonra birden hatırlamış gibi kol saatine baktı.
“Yine telefon etmeliyim” dedikten sonra el çantasını alıp ayağa kalktı.
Kadın gittikten sonra benim sorum cevaplanmamış halde havada asılı kaldı.
Biranın yarısını içtikten sonra J’yi çağırıp hesabı ödedim.
“Kaçıyor musun?”
“Öyle.”
“Senden büyük kadınları beğenmiyor musun?”
“Yaşla ilgisi yok. Her neyse, Fare gelirse ona selamımı ilet.”
Ben bardan çıkarken kadın telefonu kapatmış, dördüncü kez tuvalete girmek üzereydi.

Arabada ıslık çala çala döndüm eve. Bir yerde duyduğum bir melodiydi ama şarkının adı bir türlü aklıma gelmiyordu. Çok eski bir parçaydı. Sahil caddesinde arabayı kenara çektim, karanlık gecenin içinde denize bakarak şarkının adını hatırlamaya çalıştım.

Sonra hatırladım: “The Mickey Mouse Club Song.”

“Come along and sing a song and join the jamboree,[1]
M-I-C-K-E-Y M-O-U-S-E.”

Belki de gerçekten de *güzel zamanlardı o günler*.

---

1. Gel haydi, bir şarkı söyle sen de, katıl eğlenceye. (ç.n.)

11

Selam millet! Herkes iyi mi bu akşam? Ben süper keyifli bir haldeyim. Herkese bölüştürmek isteyecek kadar keyifliyim. Burası Radyo NEB, hepinizin bildiği “İstek Pop Şarkıları Programı” saati geldi. Evet, saat dokuza dek iki saat boyunca, bu harika cumartesi gecesinde, sevdiğiniz pop parçalarını art arda çalacağım sizlere. Özlediğiniz şarkılar, anılarınızdan parçalar, neşeli melodiler, dans etmek istedikleriniz, sizi sinirlendiren parçalar, kusma isteği uyandıran şarkılar, her ne isterseniz, haydi arayın beni. Telefon numaramı biliyorsunuz. Dikkat edin, yanlış numara tuşlamayın. “Yanlış tuşlarsan, kaybedersin şarkını, düzgün tuşlasana.” Bir hece fazla oldu ama.[2] Bu arada saat altıda şarkı isteklerini almaya başladığımızdan bu yana bir saat geçti ve radyonun on telefonu da durmak bilmeden çalıyor. Biraz telefon çalma sesi dinlemek ister misiniz?.. Nasıl ama? Süper, değil mi? Eveet, işte böyle. Parmaklarınız kopana dek tuşlamaya devam edin. Biliyor musunuz, geçen hafta öyle çok telefon geldi ki sigorta attı, bu yüzden özür dileriz. Ama şimdi sorun çözüldü. Dün özel yapım kablo ekledik. Bir filin ayağı kadar kalın bir şey. “Filin ayağı zürafanın ayağından daha kalındır”, yine fazla hece oldu![3] Şimdi rahat rahat, çılgınca arayabilirsiniz bizi. Radyo görevlilerimizin hepsi kafayı yese de, *sigorta kesinlikte atmayacak bu sefer.* Tamam mı? Haydi o zaman. Bugün sinir bozucu bir sıcak vardı, şimdi bu siniri güzel bir *rock* parçası dinleyerek üzerimizden atalım. Tamam mı? Güzel parçalar bunun içindir. Tıpkı güzel kızlar gibi. Evet! İlk şarkı geliyor. Sadece susun ve dinleyin. Gerçekten güzel bir parça bu. Sıcaklığı unutturacak size. Brook Benton’dan “Rainy Night in Georgia”.

Of... Bu ne sıcak böyle? Dayanılmaz... Baksanıza, klima açık değil mi?.. Cehennem gibi burası... Hey, ara verelim, sucuk gibi terledim...

Evet, evet, böyle işte.

... Baksanıza, boğazım kurudu, birisi buz gibi soğuk bir kola getirebilir mi bana?.. Sorun olmaz, altıma kaçırmam. Mesanem sağlamdır, evet, sapasağlam.

... Teşekkürler canikom, harikasın... Hımm, ne kadar da soğuk bu şişe...

... Hey, açacak nerede?
... Ne saçma. Dişimle açacak değilim ya... Hey, plak bitiyor.
Zaman yok, saçmalamayın. Hey! Açacak dedim!

Lanet olsun!

Harika değil mi ama bu parça? Brook Benton'dan "Rainy Day in Georgia". Nasıl, biraz serinlediniz mi? Bu arada bugün en yüksek sıcaklık kaç dereceydi dersiniz? Tam 37 derece. Yaz için bile fazla sıcak. Fırın gibi. 37 derece demek bir kızı kucaklamak bile daha serin hissettirir demektir. İnanabiliyor musunuz? Tamam, bu kadar konuşma yeter. Sıradaki parçaya geçelim. Creedence'ten "Who'll Stop the Rain". Coşalım bebek!

... Hey, tamam tamam, mikrofonun köşesiyle açtım.

... Oh, enfes.

... Tamam, rahat olun, hıçkırmam. Ne kadar da endişeli bir tipsin sen.

... Baksana, beyzbol maçı ne oldu?.. Diğer radyoda naklen veriyordu değil mi?

... Ne, haydi canım, neden burada bir tane bile radyo yok? Suç değil mi bu?

... Peki peki, vazgeçtim. Bir bira istiyorum onun yerine. Güzelce soğumuş olsun.

... Eyvah, sırası mıydı! Hıçkırık tuttu.

... Hık, hık!

---

2. Burada 5/7/5 hece ölçüsü ile yazılan Japon şiir türü haiku'ya gönderme var. (ç.n.)

3. Burada da haiku'ya gönderme var. (ç.n.)

12

7:15’te telefon çaldı. Tam o sırada oturma odasında hasır sandalyemde oturmuş kutu biramı içerken, bir yandan da ağzıma peynirli kraker tıkıştırıyordum.

“Selam, iyi akşamlar. Burası Radyo NEB, ‘İstek Pop Şarkıları Programı’. Radyo dinliyor musunuz?”

Ağzımdaki peynirli krakerleri alelacele birayla yuttum.

“Radyo?”

“Evet, radyo. Uygarlığın icat ettiği... *hık*... en iyi alet. Elektrik süpürgesinden çok daha işe yarar, buzdolabından çok daha küçük, televizyondan çok daha ucuz. Ne yapıyordun arkadaşım?”

“Kitap okuyordum.”

“Cık cık, olmaz öyle şey. Radyo dinlemen gerekirdi. Kitap okumak seni yalnızlaştırır sadece. Öyle değil mi?”

“Evet.”

“Kitap denen şey, makarna haşlanana kadar zaman geçirmek için tek elinde tutup okumak içindir. Anladın mı?”

“Evet.”

“Peki o halde... *hık*... anlaşacağız seninle. Daha önce hiç hıçkıran bir spikerle konuşmuş muydun?”

“Hayır.”

“Bu ilk demek. Şu an bizi dinleyen herkes için bir ilk aslında. Bu arada neden yayın sırasında sana telefon açtım biliyor musun?”

“Hayır.”

“Aslına bakarsan, sana hediye şarkı gönderen bir kız... *hık*... var. Kim olduğunu biliyor musun peki?”

“Hayır.”

“İstek şarkı Beach Boys’tan ‘California Girls’. Özlediğimiz bir parça. Nasıl, bir şeyler çağrıştırdı mı sana?”

Biraz düşündüm, hiçbir şey çağrıştırmadı.

"Hımm, haydi ama. Eğer bilirsen özel yapım bir tişört göndereceğiz sana. Hatırla haydi."

Bir daha düşündüm. Bu kez hafızamın kıyısında çok küçük bir şey canlanır gibi oldu.

"'California Girls'... Beach Boys... Bir şeyler hatırladın mı?"

"Düşündüm de, beş yıl önce sınıftaki bir kız arkadaşımdan o plağı ödünç almıştım."

"Nasıl bir kızdı?"

"Okul gezisi sırasında kontak lensini kaybetmişti, bulmasına yardım etmiştim, o da teşekkür etmek için bu plağı ödünç vermişti bana."

"Kontak lens demek... Bu arada, plağı geri verdin mi?"

"Hayır, kaybettim."

"Fenaymış. Satın alıp geri versen iyi olurdu. Kadınlar sana borçlu kalsa da... *hık*... sen onlara borçlu kalmamalısın. Anlıyor musun?"

"Evet."

"Peki. Beş yıl önce okul gezisinde kontak lensini düşüren kız da elbette radyomuzu dinliyor şu an... Şeey, peki kızın adı nedir?"

Nihayet adını hatırlayıp söyledim.

"Evet küçükhanım, bu beyefendi sana plağı alıp verecek. Ne iyi değil mi?.. Bu arada sen kaç yaşındasın?"

"Yirmi bir."

"Harika bir yaş. Öğrenci misin?"

"Evet."

"... *Hık*... Branşın nedir?"

"Biyoloji."

"Ha... Hayvanları seviyorsun demek?"

"Evet."

"Nesini seviyorsun hayvanların?"

"... Gülmemelerini."

"Hık... Hayvanlar gülmez mi?"

"Köpek ve atlar biraz güler."

"Ha, ne zaman gülerler?"

"Mutlu olduklarında."

Yıllardır ilk kez sinirlenmeye başlamıştım.

“Peki... *hık*... Bir köpek *stand-up* komedyeni olabilir o halde, öyle mi?”
“Sen onlardan birisindir belki.”
“Ha ha ha ha ha.”

13

Well, East Coast girls are hip,
I really dig those styles they wear,
And the Southern girls with the way they talk
They knock me out when I’m down there.

The Midwest farmers’ daughters
Really make you fell alright,
And the Northern girls with the way they kiss
They keep their boyfriends warm at night.

I wish they all could be California girls...[4]

4**.** Doğu yakası kızları havalıdır / Gerçekten beğenirim tarzlarını / Güneyli kızlar konuşmalarıyla /
Beni bitirir.
Ortabatı çiftçilerinin kızları / Gerçekten iyi hissettirir bana / Kuzeyli kızlar öpücükleriyle /
Sıcak tutar erkek arkadaşlarını tüm gece.
Keşke hepsi California’lı kızlar gibi olsa... (ç.n.)

14

Tişört üç gün sonra bir öğleden sonra ulaştı bana. Şöyle bir şeydi:

15

Ertesi sabah, o yepyeni tişörtü giyip limanın etrafında gezintiye çıktım, gözüme çarpan bir plak dükkânının kapısını açıp içeri girdim. Hiç müşteri yoktu. Bir kız kasa başında oturmuş, sıkkın bir yüz ifadesiyle kutu kolasını içerek satış fişlerini kontrol ediyordu. Bir süre plak raflarına bakındım, sonra birden kızı bir yerden hatırladığımı fark ettim. Bir hafta önce tuvalette düşüp kalmış, serçeparmağı olmayan kızdı bu. *Selam,* diye seslendim ona. Kız biraz şaşırdı, yüzüme baktı, tişörtüme baktı, sonra kolasının kalanını kafasına dikti.

"Nereden bildin burada çalıştığımı?" diye sordu kız.

"Tesadüf. Plak satın almaya gelmiştim."

"Hangisini?"

"'California Girls' şarkısının olduğu Beach Boys plağını."

Bana şüpheyle baktıktan sonra başıyla onayladı ve yerinden kalktı, plak raflarına giderek, iyi eğitimli bir köpek gibi plağı bulup getirdi.

"Bu değil mi?"

Başımla onayladım, ellerim hâlâ cebimdeydi, dükkânın içine göz gezdirdim.

"Bir de, Beethoven'ın '3 Numaralı Piyano Konçertosu'nu istiyorum."

Bir şey demeden iki plak alıp getirdi.

"Glenn Gould ve Backhaus'unki var. Hangisi olsun?"

"Glenn Gould'unki."

Plağın birini tezgâhın üzerine koydu, diğerini yerine bıraktı.

"Başka?"

"'A Gal in Calico'nun olduğu Miles Davis plağı."

Bu kez plağı bulması biraz zaman aldı ama sonunda bulup getirdi.

"Sıradaki?"

"Bu kadar yeterli. Teşekkürler."

Kız, tezgâhın üzerine üç plağı sıraladı.

"Hepsini sen mi dinleyeceksin?"

“Hayır, hediye olacak.”
“Ne kadar da düşüncelisin.”
“Öyleyim değil mi?”
Omuz silkip, 5.550 yen tutuyor, dedi. Parayı ödedim, plakların olduğu paketi aldım.
“Sayende öğleye dek üç plak satmış oldum.”
“Sevindim.”
İç çekerek tezgâhın arkasındaki sandalyeye oturdu ve satış fişleriyle uğraşmaya devam etti.
“Hep tek misin dükkânda?”
“Bir kız daha var. Öğle yemeğine çıktı.”
“Sen?”
“O dönünce ben yemeğe çıkacağım.”
Cebimden sigara çıkarıp yaktım, kızı çalışırken izledim bir süre.
“Birlikte yemek yiyelim istersen?”
Satış fişlerinden gözünü ayırmadan başını hayır anlamında salladı.
“Tek başıma yemeyi seviyorum.”
“Ben de öyle.”
“Öyle mi?”
Satış fişlerini zahmetli bir iş yapmış gibi yanına koydu, pikaba Harpers Bizarre’ın yeni albümünü yerleştirip iğneyi üstüne bıraktı.
“O zaman neden yemeğe davet ediyorsun beni?”
“Arada bir alışkanlıklarımı değiştirmeye çalışıyorum.”
“Bunu tek başına değiştir.”
Satış fişlerini yeniden önüne çekip işine devam etti. “Beni kendi halime bırak şimdi.”
Başımla onayladım.
“Daha önce de demiştim, bence sen rezil birisin” diye bitirdi konuşmasını kız, dudaklarını büzüp dört parmağıyla satış fişleri destesini tersyüz etti.

16

J’nin Barı’na girdiğimde, Fare tezgâha dirseklerini dayamış, asık bir yüzle telefon rehberi kalınlığındaki Henry James romanını okumaktaydı.

“İlginç mi?”

Fare kitaptan yüzünü kaldırıp hayır anlamında başını salladı. “Yine de epey kitap okudum. Geçenlerde seninle konuştuktan sonra. Şunu kim demiş biliyor musun? ‘Muhteşem yalanları fukara hakikatten daha çok severim.’”

“Hayır.”

“Roger Vadim. Fransız yönetmen. Şuna ne dersin? ‘Birinci sınıf aklın sınavı, aynı anda iki karşıt düşünceye sahip olarak işlev görme yetisidir.’”

“Bunu kim demiş?”

“Unuttum. Gerçek olduğunu düşünüyor musun?”

“Yalan bence.”

“Neden?”

“Diyelim ki gece yarısı saat üçte gözünü bir açtın, karnın zil çalıyor. Buzdolabının kapağını açıp bakıyorsun, hiçbir şey yok. Ne yaparsın?”

Fare, bir süre düşündükten sonra yüksek sesle güldü. J’yi çağırıp bira ve patates kızartması söyledim, sonra plaklardan birinin sarılı olduğu paketi Fare’ye uzattım.

“Nedir bu?”

“Doğum günü hediyen.”

“İyi de benim doğum günüm gelecek ay.”

“Gelecek ay ben burada olmayacağım.”

Fare elinde paketle kalakaldı.

“Öyle mi? Yalnız kalacağım sen gidince” dedikten sonra paketi açtı, plağı çıkarıp bir süre baktı.

“Beethoven’ın ‘3 Numaralı Piyano Konçertosu’, Glenn Gould, Leonard Bernstein. Mmm. Hiç duymamıştım, ya sen?”

“Ben de duymadım.”

“Her neyse, teşekkürler. Açık konuşayım, çok sevindim hediyene.”

17

Üç gün boyunca, o kızın telefon numarasını bulmaya çalıştım. Bana Beach Boys'un plağını ödünç veren kızın.

Lisenin öğrenci işleri bölümüne gidip mezunlar listesini kontrol ettim ve numarasını orada buldum. Ne var ki, o numarayı aradığımda karşıma bir kayıt çıkıyor, *Aradığınız numara kullanılmamaktadır,* diyordu. Bilinmeyen numaraları arayıp adını söyledim, görevli beş dakika kadar araştırdıktan sonra, *Bu isme kayıtlı bir numara telefon rehberinde yer almamaktadır,* dedi. *Bu isme kayıtlı;* bu lafın tınısını sevmiştim. Teşekkür edip telefonu kapattım.

Ertesi gün, eski sınıf arkadaşlarımdan birkaçına telefon ettim ve o kız hakkında bir şey bilip bilmediklerini sordum. Hiçbiri bir şey bilmiyordu, hatta çoğu öyle birinin varlığını bile hatırlamıyordu. En son konuştuğum kişi ise, neden olduğunu anlamadığım biçimde, *Senin gibi biriyle konuşmak istemiyorum*, deyip telefonu yüzüme kapattı.

Üçüncü gün tekrar okula gidip, öğrenci işleri bölümünde o kızın devam ettiği üniversitenin adını öğrendim. Yamanote tren hattı üzerinde bulunan ikinci sınıf bir kız üniversitesinde, İngiliz dili ve edebiyatı bölümüne girmişti. Üniversitenin öğrenci işleri bölümüne telefon ettim ve onlara, *McCormak Salata Sosu Şirketi'nin danışma bölümünden arıyorum, bir araştırma için kendisinin tam adı ve adresine ihtiyacım var. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim ancak önemli bir durum, dedim kibarca. Araştıralım, on beş dakika sonra yine arar mısınız?* dediler. Bir bira içtikten sonra onları yine aradım, telefondaki kişi onun bu yılın mart ayında okulu bıraktığını bildirdi. *Hastaymış da, iyileşmek için* diye nedenini de söyledi, ancak hastalığı neydi, artık salata yiyebilecek kadar iyileşmiş miydi ve neden kayıt dondurmak yerine okulu tamamen bırakmıştı, bunlar hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Eski adresi de olur, biliyorsanız, dedim, benim için araştırdı. Okula yakın bir yurdun adresini verdi. Oraya telefon ettim, yurt müdiresi olduğunu tahmin ettiğim kadın, onun baharda odasını boşalttığını, ondan sonra kendisinden

haber almadığını, nereye gittiğini bilmediğini söyleyerek telefonu kapattı.

Böylece o kızla aramdaki son bağ da kopmuş oldu.

Eve dönüp bira içerek tek başıma “California Girls”ü dinledim.

18

Telefon çaldı.

Hasır sandalyemde yarı uyur haldeydim, açık kitabıma uykulu uykulu bakıyordum. Akşam sağanak yağmur başlamış, bahçedeki ağaçların yapraklarını ıslatmış, sonra dinmişti. Yağmur gelip geçtikten sonra deniz kokan nemli güney rüzgârı esmeye başlamıştı, verandadaki saksı çiçeklerinin yapraklarını titretip perdeyi dalgalandırıyordu rüzgâr.

"Alo" dedi bir kadın sesi. Sanki dengesi bozuk bir masanın üzerine bir cam bardak koymaya çalışıyormuş gibi bir konuşma tarzı vardı. "Beni hatırladın mı?"

Biraz düşünüyormuş gibi yaptım.

"Plakçıda durumlar nasıl?"

"Pek iyi değil genelde... İşler her yerde kötü. Hiç kimsenin plak dinleyesi yok."

"Demek öyle."

Ahizeye tırnaklarını vurma sesini işittim.

"Telefon numaranı bulmak epey zaman aldı."

"Öyle mi?"

"J'nin Barı'nda sordum. O adam da senin bir arkadaşına sordu. Uzun boylu, biraz tuhaf biriydi. Molière okuyordu."

"Anladım kim olduğunu."

Sessizlik.

"Herkes senin için endişelenmiş. Bir haftadır gitmediğin için sağlığından endişe etmişler."

"O kadar popüler olduğumu bilmiyordum."

"... Bana kızgın mısın?"

"Niye ki?"

"Sana kötü şeyler söylediğim için. Özür dilemek istiyorum."

"Beni bu kadar umursamana gerek yok. Birilerini önemsemek istiyorsan

parktaki güvercinlere yem atabilirsin."

Telefonun diğer ucunda kızın iç çektikten sonra bir sigara yaktığı duyuldu. Arkadan Bob Dylan'ın "Nashville Skyline"ı işitiliyordu. Dükkândaki telefondan arıyor olmalıydı.

"Senin ne hissettiğin değil önemli olan. En azından sana karşı öyle kaba bir üslup kullanmamalıydım" dedi hızlı hızlı.

"Kendine karşı çok acımasızsın."

"Evet, her zaman öyle olmaya çalışıyorum."

Bir süre sessiz kaldı.

"Bu akşam görüşür müyüz acaba?"

"Olur."

"Sekizde J'nin Barı'nda. İyi mi?"

"Anlaştık."

"... Baksana, biraz kötü zamanlar geçiriyorum da."

"Anlıyorum."

"Teşekkürler."

Kız telefonu kapattı.

19

Anlatmaya kalksam çok uzun bir hikâye olur, kısaca söyleyeyim: Ben yirmi bir yaşındayım.

Henüz oldukça gencim ama eskisi kadar da değil. Eğer bu durum beni çok rahatsız etseydi bir pazar sabahı kendimi Empire State Binası'nın çatısından aşağı atmaktan başka yapacak bir şey olmazdı.

Büyük Buhran dönemini konu alan eski bir filmde şöyle bir espri vardı:

"Empire State Binası'nın önünden geçerken hep şemsiye açarım, her an üzerime biri düşebilir çünkü."

Dediğim gibi, yirmi bir yaşındayım ve en azından şimdilik ölmeye niyetim yok. Bugüne dek üç kızla yattım.

İlk yattığım kız, liseden sınıf arkadaşımdı, ikimiz de on yedi yaşındaydık ve birbirimize âşık olduğumuza inanıyorduk. Bir akşam alacakaranlık çökerken kahverengi mokasenlerini, beyaz ipek çoraplarını, açık yeşil gofre kumaştan tek parça elbisesini, kesinlikle bedenine uymayan tuhaf iç çamaşırlarını, biraz duraksadıktan sonra da kol saatini çıkardı. *Asahi* gazetesinin akşam baskısı üzerinde birlikte olduk.

Liseden mezun olduktan birkaç ay sonra aniden ayrıldık. Nedenini unuttum, unutulacak kadar önemsiz bir nedendi demek ki. Ayrıldıktan sonra bir daha da görüşmedik. Uyuyamadığım gecelerde, bazen onu hatırlarım. Hepsi o kadar.

İkincisi, Şincuku metro durağında karşılaştığım bir hippi kızdı. On altı yaşındaydı, ne parası ne de kalacak bir yeri vardı; göğüsleri de yok denecek kadar küçüktü ama gözleri zekice bakıyordu. Şincuku'nun gördüğü en şiddetli protesto gösterisi yüzünden o gece ne trenler işliyordu ne de otobüsler; her yer kapanmıştı.

"Burada dolanmaya devam edersen tutuklanacaksın" dedim. Zincirle

kapatılmış metro gişelerinin orada çömelmiş, çöpten aldığı spor gazetesini okuyordu.

“En azından polisler bana yemek verir.”

“Başına kötü şeyler de gelebilir ama.”

“Alışığım ben.”

Sigaramı yaktım, ona da bir tane uzattım. Göz yaşartıcı gaz yüzünden gözlerim yanıyordu.

“Bugün bir şey yemedin mi?”

“Sabahtan beri yemedim.”

“Sana yiyecek bir şeyler alayım. En azından dışarı çıkalım.”

“Neden bana bir şeyler alacaksın?”

“Öylesine.” Nedenini ben de bilmiyordum. Onu gişelerin oradan çıkardım ve boş caddelerden Meciro’ya doğru yürüdük.

Bu sessiz kız bir hafta boyunca benim dairemde kaldı. Her gün öğleden sonra uyanıp yemek yedi, sigara içti, aylak aylak kitap okudu, televizyon izledi, arada da isteksizce benimle seks yaptı. Sahip olduğu tek şey beyaz bir kanvas çantaydı, içinde kalın bir rüzgârlık, iki tişört, bir kot pantolon, üç kirli iç çamaşırı ve bir kutu tampon vardı.

“Nerelisin?” diye sordum bir gün.

“Senin bilmediğin bir yerliyim.”

Bu cevabından sonra bir daha konuşmadı.

Bir gün elimde alışveriş poşetleriyle süpermarketten döndüğümde, gitmişti. Beyaz çantası da gitmişti. Yok olan başka şeyler de vardı. Masanın üzerinde duran birkaç madeni bozuk para, bir karton sigara, yeni yıkanmış bir tişörtüm. Masanın üzerindeki bir kâğıt parçasına tek bir cümle yazmıştı: “Rezil herif.” Muhtemelen beni kastetmişti.

Üçüncü kız arkadaşım ise üniversite kütüphanesinde tanıştığım, Fransız dili ve edebiyatı bölümünden bir öğrenciydi, ancak sonraki bahar tatilinde kendini tenis kortunun yanında bulunan sık koruluktaki bir ağaca asarak hayatına son verdi. Cesedi, yeni dönem başlayana dek kimse tarafından fark edilmemiş, tam iki hafta boyunca rüzgârda sallanıp durmuştu. Şimdi bile, hava kararınca kimse o koruluğun yakınına gitmez.

20

Kız, J'nin Barı'nın tezgâhında rahatsız bir şekilde oturmuş; pipetle, içindeki buzların neredeyse tamamının eridiği zencefilli gazozunu karıştırıyordu.

Yanına oturunca, biraz rahatlamış gibi göründü. "Gelmeyeceksin sandım" dedi.

"Seni isteyerek bekletmedim. Bir işim çıktığı için geciktim."

"Nasıl bir iş?"

"Ayakkabılar. Onları parlattım."

"Şu basketbol ayakkabılarını mı?" diye sordu şüpheyle, ayağımdaki spor ayakkabılarını göstererek.

"Elbette hayır. Babamın ayakkabıları. Evin kuralıdır. Tüm çocukların babalarının ayakkabılarını parlatmak zorunda olduğuna inanır babam."

"Neden?"

"Ne bileyim. Ayakkabıyı bir tür sembol olarak görüyor olmalı. Her ne olursa olsun, her akşam saat sekizde eve gelir, mesai saati gibi. Ben ayakkabılarını parlatırım, sonra o bira içmek için evden çıkıp gider."

"İyi bir alışkanlık."

"Öyle olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Evet. Bence babana şükran duymalısın."

"Babama, sadece iki ayağı olduğu için minnettarım."

Kız kıs kıs güldü.

"Harika bir ailen olmalı."

"Evet, harika ve parasız; mutluluktan ağlayabilirim."

Pipetin ucuyla zencefilli gazozunu karıştırmaya devam etti.

"Benim ailem çok daha fakirdi."

"Nereden bilebilirsin ki?"

"Koku. Zenginlerin zenginleri kokularından tanıması gibi, fakir insanlar da fakir insanları kokularından tanır."

J, getirdiği bira bardağını önüme bıraktı.
“Anne ve baban neredeler?”
“Söylemek istemiyorum.”
“Niye?”
“Saygıdeğer insanlar başkalarına kendi ailelerinden söz etmezler. Öyle değil mi?”
“Sen saygıdeğer bir insan mısın yani?”
On beş saniye kadar düşündü.
“Öyle biri olmak isterim, elimden geleni yapıyorum. Kim öyle olmak istemez ki?”
Bu sorusunu yanıtlamadım.
“Ama anlatsan iyi olur” dedim.
“Nedenmiş?”
“Birincisi, her nasılsa bir gün birilerine anlatacaksın zaten. İkincisi, ben bana anlattıklarını başkasına söylemem.”
Güldü ve sigarasını yaktı, üç nefes çektikten sonra susup ahşap tezgâhın damarlarını inceledi bir süre.
“Babam beş yıl önce beyin kanserinden öldü. Çok korkunçtu. Tam iki yıl boyunca ıstırap çekti. Onun masraflarını karşılamak için elimizde avucumuzda ne varsa harcadık. Hiçbir şeyimiz kalmadı, beş parasız kaldık. Daha da fenası, ailemiz parçalandı. Sık duyulan bir hikâye. Öyle değil mi?”
Başımla onayladım. “Annen peki?”
“Bir yerlerde yaşıyor. Yılbaşı tebrik kartı gönderiyor bana.”
“Onu pek sevmiyor gibisin?”
“Öyle.”
“Kardeşin var mı?”
“İkiz kardeşim var. Başka yok.”
“O nerede?”
“Otuz bin ışık yılı uzakta.”
Bunu dedikten sonra asabi bir şekilde güldü, zencefilli gazoz bardağını yana itti.
“Ailen hakkında kötü konuşmak pek iyi bir şey değildir. Modun düşer.”
“Endişelenecek bir şey yok. Herkesin benzer halleri vardır.”
“Senin de mi?”
“Hı hı. Her gün tıraş kremime sarılır ağlarım.”
Keyifle güldü. Yıllardır ilk kez gülüyor gibiydi.

“Baksana, neden zencefilli gazoz içiyorsun?” diye sordum. “Alkole tövbeli filan mısın?”

“Hımm... aslında içmeyecektim ama bu kadarı yeter.”

“Ne içersin?”

“İyi soğutulmuş beyaz şarap.”

J’yi çağırıp yine bir bira ve beyaz şarap söyledim.

“İkiz kardeşinin olması nasıl bir duygu?”

“Nasıl desem, garip bir his. Aynı surat, aynı zekâ düzeyi, aynı sutyen numarası... Çok sıkıcı bir durumdu.”

“İnsanlar sizi çok karıştırır mıydı?”

“Evet, sekiz yaşına dek. O yıl benim sadece dokuz parmağım kalınca, artık kimse bizi karıştırmadı.”

Bunları dedikten sonra, bir piyano resitalindeki sanatçının dikkatini toplamak için yaptığı gibi, iki elini düzgünce yan yana tezgâhın üzerine koydu. Sol elini elimin içine alıp, loş ışık altında iyice inceledim. Kokteyl bardağı gibi küçük, narin elinde dört parmağı doğuştan böyleymiş gibi tam ve doğal görünüyordu. Bu doğallık sanki mucizevi bir durumdu, en azından altı parmağı olmasından çok daha doğal gibiydi.

“Sekiz yaşındayken elektrikli süpürgenin motoruna serçeparmağımı kaptırdım. Koptu gitti işte.”

“Şimdi nerede?”

“Ne?”

“Serçeparmağın.”

“Unuttum” diyerek güldü. “Bunu soran ilk kişi sensin.”

“Serçeparmağının olmayışı seni rahatsız ediyor mu?”

“Evet, eldiven giyerken.”

“Peki başka zamanlarda?”

Başını hayır anlamında salladı.

“Hiç rahatsız etmiyor dersem yalan olur. Ama diğer kızların boyunlarının kalın ya da bacaklarının kıllı olmasından rahatsız oldukları kadar değil.”

Başımla onayladım.

“Sen ne iş yapıyorsun?”

“Üniversiteye gidiyorum. Tokyo’da.”

“Tatil için buradasın demek.”

“Öyle.”

“Ne okuyorsun?”

“Biyoloji. Hayvanları severim.”
“Ben de severim.”
Kalan biramı içip bitirdim ve ağzıma birkaç kızarmış patates attım.
“Baksana... Bhagalpur’da ünlü bir leopar vardı, üç yıl içinde üç yüz elli Hintliyi öldürüp yemişti.”
“Sahi mi?”
“Leopar avcısı olarak bilinen bir İngiliz albay, Jim Corbett, sekiz yılda bu söylediğim leopar da dahil yüz yirmi beş kaplan ve leopar vurdu. Hâlâ hayvanları seviyor musun?”
Sigarasını bastırıp söndürdükten sonra şarabından bir yudum aldı ve bir süre yüzümü inceledi. “Sen gerçekten de biraz cins birisin.”

21

Üçüncü kız arkadaşım öldükten on beş gün sonra, Jules Michelet'nin *Büyücü'*sünü okuyordum. Harika bir kitaptı. Orada şöyle bir kısım vardı:

1596 yılında Lorraine kardinaline ithaf ettiği eserinde M. Remy adlı savcı o günden itibaren on altı yılda sekiz yüz cadıyı yaktırdığını anlatır ve şöyle der: "Duruşmaları o kadar adaletli yönetiyordum ki geçen sene içlerinden on altısı benim elimden kurtulmak için kendilerini öldürdüler."

Her nedense, *Duruşmaları o kadar adaletli yönetiyordum ki* kısmı son derece *cool'*du.

22

Telefon çaldı.

Her gün açık havuza gitmekten yüzüm güneş yanığı olmuştu, telefon çaldığında yüzüme kalamin losyonu uyguluyordum. Yüzüme yapıştırdığım pamuklar dama taşları gibi sıralanmıştı, pamukları yüzümden aldım, onuncu çalıştan sonra sandalyeden kalkıp ahizeyi kaldırdım.

“Alo, benim.”

“Selam” dedim.

“Ne yapıyordun?”

“Bir şey yapmıyordum.”

Boynuma sarılı havluyu alıp yüzümü sildim yavaşça.

“Dün gece çok keyifliydi. Uzun zamandır böyle hissetmemiştim.”

“Bunu duyduğuma sevindim.”

“Şey... Sığır eti güveci sever misin?”

“Evet.”

“Koca bir tencere pişirdim, tek başıma bitirmem bir hafta alır. Yemeğe gelmez misin?”

“İyi fikir.”

“Tamam. Bir saate kadar gel. Gecikirsen hepsini çöpe atarım, ona göre.”

“Ama...”

“Beklemekten nefret ederim. Görüşürüz.”

Bunları dedikten sonra ağzımı açmama fırsat vermeden telefonu kapattı.

Kanepeye uzandım, radyoda Top 40 listesini dinlerken on dakika kadar boş boş tavana baktım. Sonra duşa girdim, güzelce tıraş olup sıcak suyla yıkandım, kuru temizlemeciden yeni gelen gömlek ve bermuda şortumu giydim. Hoş bir akşamdı. Sahil yolundan günbatımını izleyerek arabayı sürdüm, çevreyoluna girmeden hemen önce iki şişe soğuk şarap ve bir karton sigara aldım.

O, masanın üzerindekileri kaldırıp yemek takımlarını dizerken, ben de

şarap şişesinin mantarını meyve bıçağının ucuyla açtım. Sığır eti güvecinin sıcak buharı odaya dolmuştu.

“Bu kadar sıcak olacağını düşünmemiştim. Cehennem gibi” dedi.

“Cehennem çok daha sıcaktır bundan.”

“Gidip görmüş gibisin.”

“Gidenlere sordum. İnsan aşırı sıcaktan aklını oynatacak gibi olunca biraz daha serin bir yere geçiriyorlarmış. Orada kendine gel diye biraz bekletip, sonra yeniden eski yerine döndürüyorlarmış.”

“Sauna gibi. Sanki.”

“Öyle bir şey. Ama arada bir aklını tamamen kaçırıp da bir daha eski yerine dönemeyenler de oluyormuş.”

“Öylesi de mi varmış?”

“Onlar cennete gönderiliyormuş. Orada duvar boyatıyorlarmış bunlara. Cennetin duvarları her zaman bembeyaz olmak zorundaymış. Tek bir leke bile olmamalıymış. Leke olursa cennet imajı zedelenirmiş çünkü. Bu yüzden de her gün sabahtan akşama dek boya yapıp duruyorlarmış. Haliyle bu sefer de nefes boruları tahriş oluyormuş.”

Başka soru sormadı. Ben de şişenin içine düşen mantarı dikkatle çıkardıktan sonra, iki kadehe şarap koydum.

“Soğuk şarap ve sıcak kalplere” dedi kadeh tokuştururken.

“O da neymiş?”

“Televizyonda bir reklam. Soğuk şarap ve sıcak kalpler. İzlemedin mi?”

“Hayır.”

“Televizyon seyretmez misin?”

“Arada bir işte. Eskiden çok seyrederdim. En sevdiğim, *Lassie* idi. Elbette orijinal olanı.”

“Hayvanları seviyorsun gerçekten de.”

“Hı hı.”

“Vaktim olsa ben bütün gün televizyon izlerdim. Ne varsa. Dün, bir biyolog ile bir kimyagerin katıldığı bir tartışma programını izledim. Sen de izledin mi?”

“Hayır.”

Şaraptan bir yudum aldı, sonra birden hatırlamış gibi hafifçe başını salladı.

“Biliyor musun, Pascal bilimsel sezgi denen şeye sahipmiş.”

“Bilimsel sezgi?”

“Bak şöyle: Sıradan bir bilimadamı şöyle düşünürmüş. A eşittir B, B eşittir

C, bu durumda A eşittir C. Q.E.D.,[5] öyle değil mi?”
Başımla onayladım.
“Ama Pascal farklı düşünürmüş. O, doğrudan A eşittir C şeklinde düşünürmüş. Hiçbir delil, dayanak olmadan. Buna rağmen, onun teorilerinin doğruluğu tarih tarafından kanıtlandığı gibi yaşamı boyunca sayısız önemli buluşlar da yapmıştır.”
“Aşı.”
Şarap kadehini masanın üzerine bırakıp dehşet içinde yüzüme baktı.
“Aşı mı? Baksana, aşıyı bulan Jenner değil miydi? Nasıl oldu da üniversiteyi kazandın sen?”
“... Kuduzun antikorunu ve düşük sıcaklıkta sterilizasyonu mu bulmuştu acaba?”
“Doğru yanıt.”
Kendinden emin bir şekilde gülerek kadehindeki şarabın tümünü içti, kadehini yeniden doldurdu.
“Televizyondaki tartışma programında bu tür bir yetenekten bilimsel sezgi olarak bahsettiler. Sende de böyle bir yetenek var mı?”
“Hiç yok.”
“Olsaydı iyi olur muydu sence?”
“Bir işe yarardı belki. Kızlarla yatarken falan.”
Gülerek mutfağa gitti ve sığır eti güveci, bir kâse salata ve rulo ekmekle geri geldi. Sonuna kadar açık pencereden nihayet serin bir esinti gelmeye başlamıştı.

Onun plaklarından dinleyip keyfini çıkararak yemek yedik. O sırada bana çoğu üniversite ve Tokyo’daki yaşamım hakkında olmak üzere bir sürü soru sordu. Öyle aman aman ilginç bir hikâyem yoktu. Kedileri kullandığımız deneyleri *(Elbette canlarına kıymadan,* diye yalan söyledim. *Daha çok merkezi sinir sistemleri üzerine deneyler,* dedim. Aslında iki ay içinde küçüklü büyüklü otuz altı kedi öldürmüştüm), protesto gösterilerini ve öğrenci boykotlarını anlattım. Sonra ona, bir çevik kuvvet polisinin kırdığı ön dişimi gösterdim.
“İntikam almak ister miydin?”
“Kesinlikle hayır” dedim.
“Neden? Ben senin yerinde olsam, o aynasızı bulur ve bir çekiçle dişlerini dökerdim.”

“Ama ben benim, hem zaten hepsi geçti gitti. Zaten çevik kuvvet polislerinin hepsinin yüzü birbirininkine benzediğinden dişimi kıranı bulamam ki.”
“Bir anlamı yok yani?”
“Anlam?”
“Dişinin kırılmış olmasının anlamı.”
“Yok” dedim.
Bir homurtu çıkardı ve etinden bir parça daha attı ağzına.

Yemekten sonra kahve içtik, dar mutfakta yan yana durup bulaşıkları yıkadıktan sonra masaya döndük, sigara yakıp Modern Jazz Quartet plaklarından dinledik.

Meme uçlarının açıkça belli olduğu ince bir gömlek ile düşük belli pamuklu şort giymişti, masanın altında bacaklarımız defalarca çarpışmış, her seferinde yüzüm biraz kızarmıştı.
“Yemeği beğendin mi?”
“Çok lezzetliydi.”
Altdudağını hafifçe ısırdı.
“Neden hiç sormadan söylemiyorsun?”
“Şey, alışkanlık işte. Önemli şeyleri söylemeyi hep unuturum.”
“Bir öğüt verebilir miyim?”
“Evet, lütfen.”
“Vazgeçmezsen bu alışkanlığın sana zarar verir.”
“Muhtemelen. Ama aynı külüstür araba gibi işte. Bir yerini tamir etsen başka bir yeri bozuluyor.”
Güldü, plakçalara Marvin Gaye’in plağını koydu.
“Bugün ayakkabı fırçalaman gerekmiyor mu?”
“Gece yarısı fırçalarım. Dişlerimle birlikte.”
İnce dirseklerini masanın üzerine koydu, çenesini avuçlarına yerleştirdi, gözlerimin içine bakarak konuşmaya başladı. Bu beni son derece rahatsız etti. Sigaramı yakıp, camdan dışarı bakıyormuş gibi yaparak bakışlarından kaçmaya çalıştıysam da o sanki bu halimle eğleniyormuş gibi bakmaya devam etti.
“Artık sana inanabilirim” dedi.
“Neyime?”

“Geçen gün bana bir şey yapmadığına.”

“Neden böyle düşündün?”

“Duymak istiyor musun?”

“Hayır” dedim.

“Böyle diyeceğini biliyordum” dedi kıs kıs gülerek bardağıma şarap koyarken, sonra bir şey düşünür gibi karanlık pencereden dışarı baktı.

“Bazen düşünüyorum da, hiç kimseyi rahatsız etmeden yaşayıp gitmek ne kadar güzel olurdu. Bu yapılabilir mi sence?” diye sordu.

“Olabilir mi acaba?”

“Ben seni rahatsız ediyor muyum peki?”

“Hayır, etmiyorsun.”

“Şimdilik?”

“Şimdilik.”

Masanın üzerinden uzattığı elini benimkinin üzerine koydu, bir süre elini elimin üzerinde tuttuktan sonra çekti.

“Yarın tatile çıkıyorum.”

“Nereye gidiyorsun?”

“Karar vermedim. Sessiz ve serin bir yere gitmek gibi bir niyetim var. Bir hafta kadar.”

Başımla onayladım.

“Dönünce seni ararım.”

* * *

Eve dönerken, arabada birden ilk randevumu hatırladım. Yedi yıl önceydi.

Buluşma boyunca kıza durmadan, “Sıkılmadın değil mi?” diye sorup durmuştum galiba.

Elvis Presley’in başrolünü oynadığı bir filmi izlemiştik. Filmin şöyle bir şarkısı vardı:

We had a quarrel, a lovers’ spat,
I write I’m sorry but the letter keeps coming back.
She wrote upon it:
Return to Sender, Address Unknown,
No Such Number, No Such Zone.[6]

Zaman ne kadar da hızlı geçiyor.

---

5. Q.E.D.: Latince. ”Quod erat demonstrandum” deyiminin kısaltılmışıdır. Matematiksel ispatların sonunda yazılır. Kabaca, “İşte bu da ispatı” gibi bir anlama gelir. (ç.n.)

6. Tartıştık biraz, âşıkların münakaşası / Özür dilerim diye ona yazdığım mektubu hep geri gönderdi / Üzerine şunu yazmıştı / Göndericiye iade, adres bilinmiyor / Böyle bir numara yok, böyle bir bölge yok. (ç.n.)

23

Yattığım kızlardan üçüncüsü, penisime *raison d'être*[7] adını takmıştı.

* * *

Eskiden, insanın varlık nedenini konu alan bir novella yazmaya çalışmıştım. Sonuçta romanı tamamlayamadım ama o zaman süresince insanların *raison d'être*'leri hakkında düşünüp durdum, bu sayede tuhaf bir de takıntı sahibi olmuştum. Her şeyi sayılara dönüştürmeden duramıyordum. Yaklaşık sekiz ay boyunca, bu takıntı peşimi bırakmadı. Trene biner binmez yolcuları, merdivenin tüm basamaklarını, biraz boş vaktim olunca da nabız atışımı sayıyordum. O zamanki kayıtlarıma göre, 15 Ağustos 1969'dan bir sonraki sene 3 Nisan'a kadar 358 kez derse katılmış, 54 kez seks yapmış, 6.921 adet sigara içmiştim.

O günlerde, böyle her şeyi sayılara dönüştürerek insanlara ulaşabileceğimi düşünüyordum ciddi ciddi. Ve başkalarına iletecek bir şeyimin olması demek, benim gerçekten var olduğum anlamına geliyordu. Ne var ki, doğal olarak, içtiğim sigaraların ve çıktığım basamakların sayısı ya da penisimin uzunluğu tek bir kişinin bile ilgisini çekmedi. Böyle olunca da, kendi *raison d'être*'ime ilgimi kaybettim ve yapayalnız biri haline geldim.

* * *

Onun ölüm haberini aldığımda, 6.922'nci sigaramı içiyordum.

---

7. Fransızca. Varlık amacı. Varlık nedeni. (ç.n.)

24

O gece, Fare tek bir yudum bile bira içmedi. Bu kuşkusuz iyiye işaret değildi. Bira yerine peş peşe beş kadeh sek Jim Beam içti.

Barın en loş köşesindeki tilt makinesinin başında zaman geçiriyorduk. Bozuk para karşılığında zaman öldürmeyi sağlayan bir hurda yığınıydı işte. Ne var ki, Fare her şeye ciddiyetle yaklaşan türde biriydi. Bu yüzden o gece altı oyunun ikisinde onu yenmiş olmam neredeyse bir mucizeydi.

"Neyin var senin?"

"Bir şeyim yok" dedi Fare.

Bar tezgâhına geri döndük, daha çok bira ve Jim Beam içtik.

Sonra neredeyse hiçbir şey konuşmadan sessizce müzik kutusundan ardı ardına şarkılar dinledik: "Everyday People", "Woodstock", "Spirit in the Sky", "Hey the Lonely Girl".

"Senden bir isteğim olacak" dedi Fare.

"Ne tür bir istek?"

"Birisiyle görüşmeni istiyorum."

"... Kız mı?"

Bir süre kararsız kaldıktan sonra başıyla onayladı Fare.

"Bunu neden benden istiyorsun?"

"Başka biri mi var ki?" dedi Fare ve hızlı bir şekilde altıncı viskisinin ilk yudumunu içti. "Takım elbisen ve kravatın var mı?"

"Evet var. Ama..."

"Yarın öğlen ikide" dedi Fare. "Baksana, kızlar sence yaşamak için ne yiyorlar?"

"Ayakkabılarının tabanlarını."

"Haydi oradan!" dedi Fare.

25

Fare'nin en sevdiği yiyecek yeni yapılmış kreptir. Derin bir tabağa üst üste koyduğu krepleri bıçakla kesip dört parçaya ayırır, üzerine de bir şişe Coca Cola döker.

Fare'yi evinde ilk kez ziyaret ettiğimde, masayı mayıs güneşinin yumuşak ışınlarının altına çıkarmış, o uydurma yemeği midesine indirmekle meşguldü.

"Bu yiyeceğin en harika tarafı" demişti Fare, "yemek ve içecek bir bütün oluyor."

Çeşit çeşit ağaç türlerinin bulunduğu geniş bahçede renk renk yabani kuşlar toplanmış, çimin üzerine saçılmış patlamış mısırları yiyorlardı iştahla.

26

Yattığım üçüncü kızı anlatayım.

Ölmüş biri hakkında konuşmak yeterince zor bir şey zaten ama genç yaşta ölmüş kızlar hakkında konuşmak çok daha zor. Ölerek sonsuza dek genç kalmış oluyorlar çünkü.

Oysa biz, yaşamaya devam edenler, her yıl, her ay, her gün yaşlanmaya da devam ediyoruz. Öyle zamanlar oluyor ki bazen her saat başı yaşlandığımı hissediyorum adeta. Ve işin korkunç yanı, bunun doğru olması.

* * *

Kesinlikle güzel biri değildi. Ancak “güzel biri değildi” demekle ona haksızlık etmiş olurum. “O, kendine yakışır bir güzelliğe sahip biri değildi” demek daha doğru bir ifade olur.

Tek bir fotoğrafı var bende. Fotoğrafın arkasında tarih ve not da var; 1963 Ağustos. Başkan Kennedy’nin başından vurulduğu yıl. Yazlık bir yerlerde gibi, sahildeki dalgakırana oturmuş, biraz keyifsiz bir şekilde gülümsüyor. Saçı Jean Seberg modelinde kısacık kesilmiş (nedense Auschwitz’i çağrıştıran bir saç modeli), kırmızı çizgili kumaştan, uzun kollu bir elbise giymiş. Hem biraz tuhaf, hem de aynı zamanda güzel görünüyor. İnsanın yüreğine dokunan bir güzellik bu.

Dudakları hafifçe aralanmış, yukarı kalkık burnu hassas bir antene benziyor, kendi kesmiş gibi görünen kâkülleri dağınık bir şekilde alnına düşmüş ve azıcık tombul yanaklarının üzerinde belli belirsiz gamzeler var.

On dört yaşındayken çekilmiş bir fotoğrafıydı bu, onun yirmi bir yıllık yaşamında en güzel olduğu anın fotoğrafı. Sonra aniden, bir anda yok olup gitti diye düşünmeden edemedim. Hangi nedenle, hangi amaçla böyle bir şey olabiliyordu, bilmiyorum. Kimse de bilemez.

* * *

Gayet ciddi bir şekilde (şaka değil), *Üniversiteye gidişim Tanrı'dan gelen bir vahiy sonucuydu,* demişti. Saat sabahın dördüydü, çıplak halde yatakta yatıyorduk. *Tanrı'dan vahiy almak nasıl bir şey?* diye sordum.

"Nereden bileyim?" dedi. Sonra da ekledi: "Ama her ne ise, melek kanatları gibi gökten iniyor."

Melek kanatlarını üniversitenin orta bahçesine doğru süzülürken hayal ettim, uzaktan bakınca sanki kâğıt mendil gibi görünüyorlardı.

* * *

O kızın (kız arkadaşımın) neden öldüğünü kimse bilmiyor. Kendisinin bilip bilmediğinden de şüpheliyim nedense.

27

Beni rahatsız eden bir rüya gördüm.

Büyük, kara bir kuştum ve vahşi ormanın üzerinde batıya doğru uçuyordum. Kötü yaralanmıştım ve tüylerim kara kanla kaplanmıştı. Gökyüzünün batısında uğursuz kara bulutlar toplanmaya başlamış, hafif bir yağmur kokusu yayılmıştı etrafa.

Uzun zamandır ilk kez rüya görüyordum. O kadar uzun zaman olmuştu ki, bunun bir rüya olduğunu anlamam zaman almıştı.

Yataktan kalktım, duş alarak vücudumdaki kötü kokulardan arındıktan sonra tost ve elma suyuyla kahvaltı işini hallettim. Sigara ve bira yüzünden ağzımda pamuk doldurulmuş gibi bir tat vardı. Bulaşıkları yıkadıktan sonra zeytin yeşili pamuk takım elbisemi, bulabildiğim en düzgün gömleğimi ve siyah örgü kravatı seçtim, onları ön odaya taşıdım ve klimanın yanına oturdum.

Televizyondaki haber spikeri bilmiş bilmiş, *Bugün yazın en sıcak günü olacak,* şeklinde öngörüde bulunuyordu. Televizyonu kapatıp yandaki ağabeyimin odasına geçtim, kitap yığınından birkaç kitap seçtim, onları ön odaya taşıdım ve kanepeye uzanıp sayfalarını karıştırdım.

Ağabeyim iki yıl önce geride bir oda dolusu kitap ve kız arkadaşını bırakıp Amerika'ya gitmişti. Bazen kız arkadaşıyla buluşup yemek yerdik. *İki kardeş birbirinize çok benziyorsunuz,* demişti bana.

“Neyimiz benziyor?” diye şaşırarak sormuştum.

“Her şeyiniz” demişti.

Öyleydi belki de. Bunun nedeni on yıl boyunca sırayla ayakkabı parlatmamız olabilirdi.

Saat on ikiyi gösterdiğinde dışarıda beni bekleyen sıcağı düşünüp, kendimi şimdiden kötü hissederek kravatımı bağladım, ceketimi giydim.

Daha epey zaman vardı ve yapacak bir işim de yoktu. Şehirde arabayla dolaştım ağır ağır. Denizden dağa doğru çıkan acınası uzunlukta bir

caddeydi. Nehir, tenis kortu, golf kortu, bitişik nizam dizilmiş geniş evler, birkaç eli yüzü düzgün restoran ve butik, eski bir kütüphane, çuhaçiçekleriyle kaplı arsa, içinde bir maymun kafesinin de olduğu park; cadde hep aynıydı.

Arabamı tepelik yere doğru kıvrılan yolda sürdükten sonra dönüp nehir boyunca ilerleyerek deniz kıyısına kadar geldim, arabadan indim ve denizde ayaklarımı serinlettim. Tenis kortunda, güneşte iyice yanmış iki kız vardı, beyaz şapkalar giymiş, güneş gözlükleriyle tenis oynuyorlardı. Öğle güneşi ortalığı kavuruyordu, raketin topa her vuruşunda kızların terleri kortun zeminine damlıyordu.

Beş dakika kadar onları izledikten sonra arabama geri döndüm, koltuğu geriye ittim ve gözlerimi kapatıp bir süre öyle boş boş, dalgaların sesine karışan topa vurma seslerini dinledim. Güney rüzgârının getirdiği deniz ve ısınmış asfalt kokusu bana eski yazları anımsattı. Bir kızın teninin sıcaklığı, eski bir *rock'n roll* şarkısı, yeni yıkanmış bir gömlek, havuzun soyunma kabinindeki sigara kokusu, belli belirsiz bir gelecek öngörüsü; hiç sona ermeyecek gibi gelen yaz hayalleri. Ve sonra bir yaz (hangi yılın yazıydı o acaba?) hayallerim bir daha geri dönmemek üzere uçup gitti.

Öğleden sonra saat tam ikide J'nin Barı'nın önüne arabamı park ettiğimde, Fare parmaklıklara sırtını dayamış, Kazancakis'in *Günaha Son Çağrı'*sını okuyordu.

"Görüşeceğim kız nerede?" diye sordum.

Fare, bir şey demeden kitabın kapağını kapattı ve arabaya binip gözlüğünü taktı. "Görüşmeyi iptal ettim."

"İptal mı ettin?"

"İptal ettim."

İç çekip kravatımı gevşettim, ceketimi arka koltuğa attıktan sonra bir sigara yaktım.

"Peki şimdi nereye gidiyoruz?"

"Hayvanat bahçesine."

"İyi fikir" dedim.

28

Size biraz da şehirden söz edeyim. Doğup büyüdüğüm, ilk kez bir kızla yattığım şehirden.

Önü deniz, arkası dağdır ve şehrin yanı başında geniş bir liman caddesi vardır. Çok küçük bir şehirdir. Limandan dönüşte, otobanda gaza basacağım zaman sigara yakmam. Daha kibriti çaktığımda şehri kaçırmış olurum çünkü.

Nüfusu yetmiş binden biraz fazla. Bu sayı beş yıl sonra da değişmeyecek gibi görünüyor. İnsanların çoğu bahçeli, iki katlı evlerde yaşar, arabaları vardır, pek çok evde de iki araba bulunur.

Bu sayıları kafamdan uydurmuş değilim; bunlar, belediyenin yıl sonunda resmi olarak açıkladığı sayılar. İki katlı evlere dikkati çekmeleri hoş bir şey.

Fare, çatısı camlı bir terastan oluşan tripleks bir evde oturuyor. Yamacın eğimine oyulmuş garajda Fare'nin babasının Mercedes-Benz'i ve kendisinin Triumph TR3'ü yan yana duruyor. Tuhaf şey ama Farelerin evinde ev sıcaklığını hissettiren tek yer, garajları. Küçük bir uçağın sığabileceği kadar geniş olan bu garajda, eskimiş ya da artık kullanılmayan televizyon, buzdolabı, kanepe, yemek masası takımı, müzik seti, büfe gibi şeyler dip dibe dizilmiş olarak durur. Orada sık sık bira içerek keyifli zamanlar geçirmişizdir.

Fare'nin babası hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyorum. Hiç görmedim hatta. Babasının nasıl biri olduğunu Fare'ye sorduğumda, *Benden çok daha yaşlı ve o da erkek,* diye kestirip atmıştı.

Söylentilere bakılırsa Fare'nin babası eskiden, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce çok fakirmiş. Savaş başlamadan hemen önce bin bir güçlükle bir kimyasal ilaç fabrikası sahibi olmuş, böcek ısırığını önleyen krem satışına başlamış. İşe yarayıp yaramayacağı konusunda herkes çok şüpheliymiş ama Fare'nin babası şanslıymış; savaş Pasifik'in güney hattına yayılınca bu kremlerin satışı patlamış.

Savaş bitince, kremleri depoya kaldırıp, bu defa da uyduruk bir sıhhat şurubu satışına başlamış ve Kore Savaşı'nın sonlarına doğru da aniden ev

temizlik maddeleri işine girmiş. Tüm bu ürettiklerinin ana maddesinin aynı şey olduğuna dair söylentiler çıkmış. Olmayacak iş değil.

Yirmi beş yıl önce Yeni Gine'nin balta girmemiş ormanlarında Japon askerlerinin üst üste yığılmış cesetlerinin üzerinde böcek ısırığı önleyici krem vardı, bugün de neredeyse tüm evlerin tuvaletlerinde onunla aynı markanın lavabo açıcısı bulunuyor.

Fare'nin babası işte bu anlattığım şekilde zengin olmuş.

Elbette arkadaşlarımın arasında fakir olanlar da vardı. Birinin babası belediye otobüsü şoförüydü. Zengin otobüs şoförleri de vardır belki, ama arkadaşımın babası fakir bir otobüs şoförüydü. Ailesi neredeyse hiç evde olmuyordu, ben de sık sık onlara gidiyordum. Babası ya otobüs kullanıyor olurdu ya da at yarışı izlemeye giderdi, annesi ise gün boyu yarızamanlı işlerde çalışırdı.

Lisede onunla aynı sınıftaydık ve değişik bir biçimde tanışıp arkadaş olmuştuk.

Bir gün, öğle tatili sırasında çişimi yapıyordum ki yanıma geldi ve fermuarını açtı. İkimiz de konuşmadan aynı anda çişimizi yapmayı bitirdik ve sonra ellerimizi yıkadık.

"Hey, bak sana bir şey göstereyim, aklın uçar" dedi, ellerini pantolonunun arkasına silip kurularken.

"Öyle mi?"

"Göstereyim mi?"

Cüzdanından bir fotoğraf çıkarıp bana uzattı. Bacaklarını ayırmış çıplak bir kadın, orasına bira şişesi sokuyordu.

"Epey vahşice, değil mi?"

"Kesinlikle."

"Bize gelirsen çok daha fenaları var" dedi.

Arkadaşlığımız böyle başladı işte.

Şehirde pek çok insan yaşıyordu. Orada yaşadığım on sekiz yıl boyunca çok fazla şey öğrendim. Şehir, yüreğime kök salmış, hatıralarımın çoğu da orayla bağlantılı. Ne var ki, üniversiteye başladığım bahar,[8] bu şehri terk ederken, yüreğimin derinliklerinde bir ferahlık hissetmiştim.

Yaz ve bahar tatillerinde şehre döndüğümde, genelde bira içerek vakit geçiririm.

8. Japonya’da yeni eğitim öğretim yılı baharda, nisan ayında başlar. (ç.n.)

29

Fare bir hafta boyunca çok keyifsizdi. Yaz bittiği içindi belki, belki de görüşmemi istediği o kız yüzündendi. Bu konuda tek bir laf bile etmiyordu.

Fare ortalarda yokken, konuyla ilgili ağzını yoklamak için J'ye yem attım.

"Fare'nin nesi var böyle, biliyor musun?"

"Şey, ben de pek bilmiyorum. Yaz bittiği için kendini kötü hissediyordur belki."

Güz yaklaştıkça, Fare'nin neşesi daha da kaybolmaya başladı. Bar tezgâhına oturup boş boş önündeki kitaba bakıyor, ona bir şey dediğimde isteksizce cevaplıyordu. Akşam rüzgârı serin serin estiğinde, etrafta az da olsa güz havası hissedildiğinde, Fare birayı bırakıp ardı ardına sek burbon içiyor, bar tezgâhının yanındaki müzik kutusuna kürekle atar gibi bozuk para atıyor, tilt makinesinden uyarı sesi çıkana dek ayağıyla vurarak J'yi kızdırıyordu.

"Belki de kendini geride kalmış hissediyordur. Anlıyor musun?" diye sordu J.

"Aa, öyle mi?"

"Herkes bir yerlere gidiyor ya. Okullarına, işlerine geri dönüyorlar. Sen de gideceksin, değil mi?"

"Evet, gideceğim."

"Onu da anla."

Başımla onayladım. "O kıza ne oldu?"

"Biraz zaman geçince unutacaktır mutlaka."

"Aralarında kötü bir şey falan mı geçti ki?"

"Kim bilir."

J muğlak cevabından sonra işine döndü. Ona başka bir şey sormadım, müzik kutusuna bozuk para atıp birkaç parça seçtim ve bar tezgâhına geri dönüp biramı içtim.

On dakika sonra J yeniden yanıma geldi.

“Baksana, Fare sana bir şey demedi mi?”
“Yoo.”
“Tuhaf.”
“Öyle mi?”
J elindeki bardağı parlatırken düşüncelere daldı.
“Sana bir şey danışmak istediğinden eminim.”
“Neden danışmadı o halde?”
“Onun için zor olmalı. Onunla dalga geçmenden korkmuştur.”
“Ben onunla dalga geçmezdim ki.”
“Yine de sanki geçiyormuşsun gibi görünüyor. Bana hep öyle geliyor nedense. Nazik bir çocuksun ama, nasıl demeli, sende sanki bir ermiş havası var... Bunu seni kötülemek için söylemiyorum.”
“Anlıyorum.”
“Sadece, ben senden yirmi yaş büyüğüm ve bir o kadar da kötü şeyler yaşadım. Bu yüzden, nasıl desem, biraz şey gibi konuşabilirim...”
“Yaşlı teyzeler gibi mi?”
“Öyle.”
Gülüp biramdan içtim.
“Ben Fare’yle konuşurum.”
“Hı hı, böylesi iyi olur.”
J sigarasını söndürüp işine döndü. Yerimden kalkıp tuvalete gittim, elimi yıkadıktan sonra aynada yüzüme baktım. Moralim bozulmuştu, dönüp bir bira daha içtim.

30

Herkes yaşamının bir döneminde *cool* olmayı istemiştir.

Lisenin bitimine doğru, hissettiklerimin sadece yarısını dile getirmeye karar vermiştim. Nedenini hatırlamıyorum ama kararımı yıllarca uyguladım. Sonra bir de baktım ki, artık duygularımın yarısını söyleyemeyen biri haline gelmişim.

Bu anlattığım şeyin *cool* olmakla ne ilgisi var, ben de bilmiyorum. Buzlarının çözülmesi için tam bir yıl gereken eski bir buzdolabına *cool* denirse, ben de öyleydim.

Zamanın tortusu içinde uykuya dalmak isteyen bilincimi bira ve sigara ile ayık tutarak yazıyorum bunları. Defalarca duş alıp, günde iki kez sakal tıraşı olup eski plakları art arda dinliyorum. Aslında tam şu anda da arkamda demode Peter, Paul and Mary çalıyor: "Don't Think Twice, It's All Right."[9]

9**.** Düşünme iki kere. Her şey yolunda. (ç.n.)

31

Ertesi gün, Fare'yi dağın yamacındaki otelin havuzuna davet ettim. Yaz sona ermek üzereydi ve otelin ulaşımı da zor olduğundan, havuzda sadece on kişi vardı. Havuzdakilerin yarısı da o otelde kalan, yüzmek yerine güneşlenmeyi tercih ediyor gibi görünen Amerikalı turistlerdi.

Eski bir aristokrat ailenin yazlığından otel haline getirilmişti; harika çimenleri olan bir bahçesi vardı ve havuz ile ana binayı ayıran, çitlerine güller sardırılmış hafif yüksek patikayı çıkınca, deniz, liman ve şehir ayaklarınızın altında uzanıyordu.

Fare ile yirmi beş metrelik havuzda yarışarak, bir uçtan diğerine defalarca yüzdükten sonra şezlonglara uzanıp soğuk kola içtik. Ben düzgün nefes alıp vermeye başlayınca sigara yaktım, Fare de, tek başına keyifli keyifli yüzen Amerikalı küçük bir kızı boş bakışlarla izliyordu.

Gökyüzü açıktı, birkaç jet uçağından geride kalan beyaz izler görülüyordu.

"Çocukluğumda daha çok uçak uçuyordu sanki" dedi Fare göğe bakarak. "Tamamına yakını ABD hava kuvvetleri uçağıydı gerçi. İki pervaneli olanlar hani. Hatırlıyor musun?"

"P38?"

"Hayır, kargo uçakları. P38'den çok daha büyüktüler. Çok alçaktan uçtuklarında, hava kuvvetleri armasına kadar net olarak görülürdü... Bir de şeyleri hatırlıyorum, DC6, DC7, hatta Sabre jetlerini bile görmüştüm."

"Çok eski onlar."

"Evet, ta Eisenhower döneminden kalma. Limana ABD deniz kuvvetleri destroyeri geldiğinde, tüm şehir, askeri inzibat ve denizcilerle dolardı. Hiç askeri inzibat gördün mü?"

"Hı hı."

"Pek çok şey kaybolup gitti artık. Bu, denizci askerleri sevdiğim anlamına da gelmesin."

Başımla onayladım.

“Sabre’lar gerçekten de harika uçaklardı. Napalm bombası atması dışında. Sen hiç napalm bombası atıldığını gördün mü?”

“Savaş filmlerinde.”

“İnsan denen varlık gerçekten de neler düşünüp yaratıyor. Bunu gerçekten iyi yapıyor. On yıl sonra napalm bombasını özleyecek hale gelebiliriz.”

Güldüm ve o günkü ikinci sigaramı yaktım. “Uçakları seviyor musun?”

“Eskiden pilot olmak istiyordum. Ama gözlerim bozuk olduğu için vazgeçmek durumunda kaldım.”

“Öyle mi?”

“Gökyüzünü seviyorum. Gökyüzüne ne kadar bakarsam bakayım bıkmam, hem bakmak istemediğin zaman da bakmak zorunda değilsindir.”

Fare sonraki beş dakika boyunca ağzını açmadı. Sonra birden tekrar konuşmaya başladı:

“Biliyor musun, bazen artık tahammül edemeyecekmişim gibi hissediyorum. Bu zengin olma haline. Kaçmak istiyorum. Anlıyor musun?”

“Nasıl anlayayım?” diye cevap verdim sinirlenerek. “Kaçsana o zaman. Bunu gerçekten istiyorsan.”

“Sanırım istiyorum, bu en iyisi olabilir. Hiç bilmediğim bir şehre gidip en baştan başlarım. Fena olmaz hani.”

“Üniversiteye dönmeyecek misin?”

“Bıraktım. Dönmeyeceğim.”

Fare güneş gözlüğünün arkasından yüzmeye devam eden küçük kızı izliyordu hâlâ.

“Neden bıraktın?”

“Bilmem ki, bıktığım için olabilir mi? Ama elimden geleni yaptım. Kendim bile şaşacak kadar hem de. Başkalarını en az kendim kadar düşünmeyi öğrendim, bu yüzden bir polisten yumruk bile yedim. Ama, herkes bir gün ait olduğu yere dönüyor işte. Dönecek yeri olmayan bir tek bendim. Yer kapma oyununda olduğu gibi.”

“Bundan sonra ne yapacaksın peki?”

Fare havluyla ayaklarını silerken bir süre düşündü.

“Roman yazmak istiyorum. Buna ne dersin?”

“Yaz tabii.”

Fare başıyla onayladı.

“Nasıl bir roman?”

“İyi bir roman. Bana göre yani. Ben var ya, yeteneğim olduğunu falan

düşünmüyorum aslında. Ama yazarsam en azından aydınlanırım belki diye düşünüyorum. Öyle değil mi sence de?”

“Öyle tabii.”

“Kendim için mi yazıyorum? Ağustosböcekleri için mi?”

“Ağustos böceği mi?”

“Evet.”

Fare, çıplak göğsüne sarkan yarım dolarlık Kennedy madalyonunu evirip çevirdi bir süre.

“Yıllar önce, bir kızla birlikte Nara’ya gitmiştim. Çok sıcak bir günün öğleden sonrasıydı ve üç saat boyunca dağ yolunda yürümüştük. O sırada kiminle karşılaştınız diye sorarsan, tiz sesler çıkararak uçuşan yabani kuşlar, yol kenarında uçuşup kanatlarını pat pat çırpan büyük ağustosböcekleri ve benzeri canlılarla karşılaştık. Çok sıcaktı.

Bir süre yürüdükten sonra her yanını ot bürümüş bir yamaçta düz bir yere oturduk. Kendimizi ferahlatıcı rüzgâra karşı vererek terimizi sildik. Yamacın bitiminde derin bir hendek uzanıyor, onun karşısında ise yuvarlak, ağaçlarla çevrilmiş, küçük, yüksek bir adacık gibi bir tümülüs mezar bulunuyordu. Eski imparatorlardan birininmiş. Hiç gördün mü bu tür mezarlardan?”

Başımla onayladım.

“O zaman, neden bu kadar büyük bir şey yapmışlar acaba diye düşündüm. Kuşkusuz her mezarın kendine göre bir anlamı var. Hangi insana ait olduğu, o kişinin ne zaman öldüğü gibi şeyler. Bunları öğreniriz mezarlardan. Ama bu, çok büyüktü. Bir şey bu kadar büyük olunca, sen de bilirsin, etrafındaki diğer şeyler de değişmiş gibi oluyor. Açıkçası, o yapı bir mezar gibi görünmüyordu. Bir dağdı sanki. Hendeğin üstü kurbağalar ve yabani otlarla doluydu ve parmaklıklar da örümcek ağıyla kaplanmıştı.

Ben sessizce mezara bakıyor, suyun üstünden esen rüzgârın sesine kulak veriyordum. O sırada hissettiklerimi sözcüklere dökemem. Hayır, his demek doğru olmaz. Sanki bir şeyle tamamen sarmalanmışım gibi bir farkındalık haliydi. Demeye çalıştığım, ağustosböcekleri, kurbağalar, örümcekler, rüzgâr; sanki hepsi tek bir bütün olmuş, evrende akıp gidiyordu.”

Fare bunları söyledikten sonra, gazı kaçmış kolasının son yudumunu içti.

“İşte ben yazarken, o yaz öğleden sonrasını ve ağaçlarla çevrili tümülüs mezarı getiriyorum aklıma. Ve şöyle düşünüyorum: Ağustosböcekleri, kurbağalar, örümcekler, yaz çimenleri ve rüzgâr hakkında bir şeyler yazmak ne kadar harika olur.”

Fare, bunları söyledikten sonra ellerini başının arkasında kavuşturdu ve sessizce gökyüzünü izledi.

"Peki sonra? Bir şeyler yazdın mı?"

"Yoo, tek bir satır bile yazmadım. Hiçbir şey yazamıyorum."

"Öyle mi?"

"Ye are the salt of the earth."[10]

"?"

"Ama tuz tadını yitirirse, bir daha ona nasıl tuz tadı verilebilir?" dedi Fare.

Akşam olup da gölgeler uzamaya başladığında havuzdan çıktık ve otelin İtalyan halk şarkılarının Mantovani versiyonunu çalan küçük barına girip soğuk bira içtik. Geniş pencereden limanın ışıkları görülüyordu.

"Kızla ne durumdasınız?" diye sordum nihayet cesaretimi toplayarak.

Fare avuç içiyle ağzındaki bira köpüklerini sildi, düşüncelere dalmış gibi tavana baktı.

"Açıkçası, sana bu konuda hiçbir şey söylememek niyetindeydim. Aptalca bir şey çünkü."

"Ama bir keresinde bana bu konuyu danışmak istemiştin."

"Öyleydi ama bir gece düşündüm ve vazgeçtim. Bu dünyada değiştiremeyeceğin şeyler de vardır."

"Ne gibi?"

"Mesela, çürük diş gibi. Bir gün aniden ağrımaya başlar. Kim seni avutmaya çalışırsa çalışsın, ağrının duracağı yoktur. Böyle olunca da, kendine çok sinirlenirsin. Sonrasında da onlara kızarsın, çünkü onlar kendilerine kızmamıştır. Anlıyor musun?"

"Eh biraz" dedim. "Ama bir de şöyle düşünsene. Koşullar hepimiz için aynı. Arızalı bir uçağa binmişiz gibi. Şansı yaver gidenler olduğu gibi şanssız olanlar da vardır. Güçlü kişiler olduğu gibi zayıf olanlar da vardır, nasıl ki zenginler olduğu gibi fakirler de varsa. Fakat, sıra dışı bir güce sahip olan kimse yoktur. Herkes aynıdır. Bir şeylere sahip olanlar sahip olduklarını bir gün kaybetmekten endişe eder, hiçbir şeye sahip olmayanlar da ömür boyu asla bir şeye sahip olamayacak mıyım acaba diye düşünürler. *Herkes aynıdır*. Bu yüzden, bunu fark eden kişi bir an önce daha güçlü olmak için çaba göstermelidir. Güçlüymüş gibi yapsa da olur. Sence de öyle değil mi? Gerçekten güçlü olan kimse yoktur. Güçlüymüş gibi yapanlar vardır yalnızca."

“Bir soru sorabilir miyim?”
Başımla onayladım.
“Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?”
“Evet.”
Fare bir süre suskun kalıp gözlerini ayırmadan bira bardağına baktı.
“Bunun doğru olmadığını söyler misin bana?” dedi ciddi bir ifadeyle.

Fare’yi arabayla evine kadar bıraktıktan sonra tek başıma J’nin Barı’na uğradım.
“Konuşabildin mi?”
“Konuştum.”
“Bu iyi işte” dedi J ve önüme kızarmış patates koydu.

---

10. İncil’den alıntı. “Yeryüzünün tuzu sizsiniz.” Matta 5.13. (ç.n.)

32

Derek Hartfield, yazdığı bir sürü kitap olmasına rağmen, yaşam, hayaller, aşk gibi konularda pek nadir bir şeyler yazmıştır. Göreceli olarak ciddi (ciddi demekle kitapta uzaylıların ya da yaratıkların yer almamasını kastediyorum) olan yarı otobiyografik eseri, *Gökkuşağının Çevresinde Bir Buçuk Tur'*da (1937) Hartfield kinayeler, laf sokmalar, şakalar ve ikilemleri bol bol kullanmış, gerçek duygularını ise çok kısa bir şekilde ifade etmiştir:

Bu odadaki en kutsal kitaba, alfabetik telefon rehberine el basarak gerçeği, sadece gerçeği söyleyeceğime yemin ederim. Hayat boştur. Ancak, kurtuluş da vardır. Demek istediğim, en başta, her şey bu kadar boş değildi. Aslında bizzat biz çalışıp çabalayarak, var gücümüzle uğraşarak anlamın içini boşaltıp onu bomboş hale getirdik. Ne kadar çok çalıştığımızı, onun içini ne denli boşalttığımızı burada uzun uzun yazmayacağım. Çok zahmetli olur. Mutlaka öğrenmek isteyenler varsa, Romain Rolland'ın *Jean-Christophe'*unu okusun. Hepsi orada yazıyor.

Hartfield'ın *Jean-Christophe'*u bu kadar çok beğenmesinin iki nedeni var: Romanın bir kişinin doğumundan ölümüne dek geçen gerçek yaşamını kronolojik ve detaylı halde anlatması ve bu romanın çok ama çok uzun olması. Ona göre, roman denen şey bilgi verir, dolayısıyla grafik ve kronolojik çizelgeler gibi düşünülmelidir, bu yüzden de hacmiyle doğruluk oranı at başı gider.

Hartfield Tolstoy'un *Savaş ve Barış'*ını hep eleştirmiş. Kuşkusuz, romanın uzunluğunda hiçbir problem görmüyorum, demiş. Ancak, kozmik fikirleri eksik kalıyor, bu yüzden de eser gerçekten de tutarsız bir izlenim veriyor, diye eklemiş. "Kozmik fikirler" terimini yaklaşık olarak "kısırlık" şeklinde okuyabiliriz.

Hartfield'ın en sevdiği roman, *Flanders'in Köpeği'*ymiş. "Bir köpeğin bir resim için canını feda edebileceğine inanabiliyor musunuz?" dediği söylenir.

Bir gazeteci bir söyleşisinde Hartfield'a şunu sormuş:

"Roman kahramanınız Waldo iki kez Mars'ta, bir kez de Venüs'te öldü. Bu bir çelişki değil mi?"

Heartfield şöyle yanıt vermiş:

"Sen uzayda zamanın nasıl aktığını biliyor musun?"

"Hayır" diye yanıtlamış gazeteci. "Ama bunu kimse bilemez ki."

"Herkesin bildiği bir şeyler üzerine roman yazmanın ne anlamı olabilir ki?"

* * *

Hartfield'ın eserleri arasında, Mars Kuyuları diğerlerinden başka bir yerde durur, sanki Ray Bradbury'nin ortaya çıkışı için sahneyi hazırlar gibidir. Kısa bir romandır bu. Yıllar önce okuduğumdan detayları hatırlamıyorum ama genel özetini burada vereyim.

Roman, Mars'ın yüzeyindeki sayısız dipsiz kuyuyu keşfe çıkan bir gencin hikâyesidir. Bu kuyuların on binlerce yıl önce Marslılar tarafından kazıldığı şüphe götürmez ama şaşılacak şey, hepsi ama hepsi de su ile temasın olmamasına özen gösterilerek kazılmışlardır. Bu kuyuları neden kazdıklarını ise kimse bilmemektedir. Ve Marslılardan geriye bu kuyulardan başka tek bir şey bile kalmamıştır. Ne yazı ne bir konut; ne yiyecek malzemesi ne de maden; ne bir mezar ne de bir roket; ne şehir ne otomatik satış makinesi ne de deniz kabuğu. Sadece kuyular. Bunun uygarlık olarak adlandırılıp adlandırılamayacağına karar verme konusunda dünyalı bilimadamları zorluk çekmektedirler ama kesin olan bir şey vardır ki bu kuyular çok iyi inşa edilmiştir ve on binlerce yıl geçmesine karşın tek bir tuğlaları bile kırılmamıştır.

Elbette birçok maceraperest ve araştırmacı bu kuyuları araştırmak istemiştir. İple kuyulara inenler kuyuların aşırı derin olduğunu ve yatay geçitlerden oluştuğunu anlayınca geri dönmüşler, öte yandan kuyulara ipsiz inenlerden biri bile geri dönememiştir.

Günlerden bir gün, uzay gezgini bir genç adam çıkagelir. Uzayın sonsuz enginliğinden usanmış, kimseler bilmeden ölmek isteyen bir adamdır bu. Kuyulardan birinden aşağıya doğru indikçe, kuyunun daha rahat bir yer olduğunu hisseder, sanki tuhaf bir güç nazik bir şekilde onun bedenini sarmaya başlamıştır. Bir kilometre kadar aşağıya indikten sonra uygun bir iç

geçit bulup oraya girer, o bükümlü yolda yürümeye başlar. Ne kadardır yürüdüğünü bile bilmez. Çünkü saati durmuştur. Belki bir saat geçmiştir, belki de iki. Ne açlık ne de yorgunluk hisseder, çünkü kuyuya indiğinde hissettiği o garip güç bedenini iyice sarmıştır.

Sonra birden üzerinde güneş ışığını hisseder. İç geçitten, başka bir kuyuya bağlanmıştır. O kuyudan yukarıya tırmanır, tekrar gezegenin yüzeyine ulaşır. Kuyunun ağzına oturur, üzerinde tek bir şeyin bile olmadığı ıssız topraklara bakar, sonra bakışlarını gökyüzüne çevirir. Sanki bir şeyler değişmiş gibidir. Rüzgârın kokusu, güneş... Güneş göğün ortasında olmasına rağmen tıpkı günbatımındaki gibi portakal renginde büyük bir yuvarlağa dönmüştür.

"İki yüz elli bin yıl sonra güneş patlayacak. Pat!.. OFF. İki yüz elli bin yıl. Uzun bir zaman ama değil mi?" diye fısıldar rüzgâr. "Benim için endişelenme. Ben sadece bir rüzgârım. Eğer istiyorsan Marslı da diyebilirsin bana. Kötü bir tınısı yok bu sözcüğün. Hem zaten, sözcükler benim için bir şey ifade etmiyor."

"Ama konuşuyorsun?"

"Ben mi? Konuşan sensin. Ben sadece senin zihnine ipuçları veriyorum."

"Güneşe ne olmuş böyle?"

"Yaşlandı. Ölmek üzere. Ne benim ne de senin elinden bir şey gelir artık."

"Neden böyle birdenbire?.."

"Birdenbire değil. Sen kuyudayken bir buçuk milyar yıl geçti. Siz dünyalıların deyişiyle, zaman su gibi aktı. Çıkıp geldiğin geçit aslında bir zaman tüneliydi. Diğer bir deyişle, biz zamanda geziniyoruz. Evrenin yaratılışından yok oluşuna dek. Bu yüzden de bizim için ne doğum ne de ölüm var. Rüzgârız biz."

"Bir soru sorabilir miyim?"

"Elbette."

"Sen ne öğrendin?"

Rüzgâr gülerken etrafındaki hava titreşir. Sonra da Mars'ın yüzeyine bir kez daha sonsuz sessizlik iner. Genç adam cebinden silahını çıkarır, şakağına dayar ve tetiği çeker.

33

Telefon çaldı.
“Döndüm” dedi kız.
“Seni görmek isterim.”
“Şimdi gelir misin?”
“Olur.”
“Saat beşte YWCA’in[11] önünde.”
“YWCA’de ne işin var senin?”
“Fransızca konuşma dersi alıyorum.”
“Fransızca konuşma dersi mi?”
“Oui.”

Telefonu kapattıktan sonra duşa girdim, ardından bir bira içtim. Tam biram bittiğinde dışarıda sağanak indirmeye başladı.

YWCA’e vardığımda yağmur tamamıyla durmuştu, kapıdan çıkan kızlar şüpheli gözlerle göğe bakıp şemsiyelerini açtılar. Kapının karşı tarafında arabayı durdurmuş, motoru susturmuş ve bir sigara yakmıştım. Ana kapının yağmurda kararmış sütunları, bozkırdaki bir çift mezar taşı gibi görünüyordu. YWCA’in hafif kirli, şık binası yeni olmasına yeniydi ama bu yenilik onu ucuz gösteriyordu, çatısına konmuş dev ilan panosunda elektrikli buzdolabı reklamı vardı. Mutfak önlüğü takmış, otuz yaşlarında, anemi hastalığına yakalanmış gibi görünen bir kadının keyifle buzdolabının kapısını açmış olması sayesinde, buzdolabının içinde neler olduğunu görebiliyorduk.

Buzlukta buz, bir kiloluk vanilyalı dondurma ve donmuş karides paketi; ikinci rafta yumurta paketi, tereyağı, Camembert peyniri ve kemiksiz domuz eti; üçüncü rafta balık ve tavuk budu; en alttaki plastik rafta ise domates, salatalık, kuşkonmaz, marul ve üzüm; kapı kısmında ise üçer şişe Coca Cola ile bira ve bir kutu süt vardı.

Onu beklerken, direksiyona dayanmış halde, buzdolabının içindekileri

acaba nasıl silip süpürürdüm diye düşünüp durdum ama nasıl düşünürsem düşüneyim bir kiloluk vanilyalı dondurma çok büyüktü ve de salata sosunun olmaması da ölümcül bir eksiklikti.

Kapıdan çıkıp yanıma geldiğinde saat beşi biraz geçiyordu. Lacoste marka polo yaka tişört ile beyaz bir mini etek giymiş, saçlarını arkada toplayıp gözlük takmıştı. Bir hafta içinde sanki üç yıl yaşlanmış gibi görünüyordu. Saç şekli ve gözlük yüzünden olabilirdi.

“Ne yağmurdu ama” dedi arabaya binerken, sonra sinirli bir şekilde eteğini düzeltti.

“Islandın mı?”

“Birazcık.”

Arka koltukta havuza gittiğim zamandan kalan plaj havlusunu alıp ona uzattım. Onunla önce yüzündeki teri, sonra defalarca saçını silip havluyu bana geri verdi.

“Yağmur başladığında bu yakınlarda kahve içiyordum. Sel gibi boşandı.”

“Serinlik de getirdi.”

“Öyle” diye onayladıktan sonra kolunu pencereden dışarı çıkarıp hava sıcak mı diye baktı. Aramızda yeni bir çekingenlik oluşmuştu sanki.

“Tatilde eğlendin mi?” diye sordum.

“Tatile falan gitmedim. Sana yalan söylemiştim.”

“Neden yalan söyledin ki?”

“Sonra anlatırım.”

---

11. Genç Kadınlar Hıristiyan Birliği. (ç.n.)

34

Bazen yalan söylerim.

En son geçen sene yalan söylemiştim.

Yalan söylemek son derece kötü bir şey. Yalan ve sessizlik, günümüz toplumunun içine işlemiş iki büyük günah desem yeridir. Gerçekten de bizler hem yalan söylüyor, hem de sık sık susuyoruz.

Ne var ki, bütün gün konuşup dursaydık ve sadece gerçekleri söyleseydik, o zaman da gerçek denen şey değerini kaybederdi belki de.

* * *

Geçen sonbaharda bir gün, kız arkadaşımla çıplak vaziyette yatağa gömülmüştük. Karnımız çok acıkmıştı.

"Yiyecek bir şey var mı acaba?" diye sordum kız arkadaşıma.

"Bir bakayım."

Çıplak vaziyette kalktı, buzdolabının kapağını açıp bayat ekmek buldu, marul ve sosisle basit bir sandviç hazırladı, neskafeyle birlikte yatağa getirdi. Ekim ayına göre soğuk bir geceydi, yatağa döndüğünde somon konservesi kutusu kadar soğuktu.

"Hardal yoktu."

"Sorun değil."

Yorgana sarınıp sandviç yiyerek, televizyonda eski bir film izledik.

*Kwai Köprüsü'*ydü filmin adı.

Filmin sonunda köprünün bombayla yıkılmasından kız arkadaşım çok etkilenmişti.

"Öyleyse o köprüyü yapmak için niye o kadar gayret ettiler ki?" diye iç çekti, parmağıyla Alec Guinness'i işaret ederek.

"Gururdan."

"Hımm..." dedi, çenesinde ekmek kırıntılarıyla düşüncelere daldı. Hep aynı şey oluyordu, aklından neler geçtiğini hayal bile edemiyordum yine.

“Bana âşık mısın?”
“Kesinlikle.”
“Evlenmek istiyor musun?”
“Hemen şimdi mi?”
“Bir gün... ileride.”
“Elbette seninle evlenmek istiyorum.”
“Ama ben sana sorana dek sen bu konuda hiçbir şey demedin bana.”
“Söylemeyi unuttum.”
“... Çocuk istiyor musun?”
“Üç çocuk.”
“Oğlan? Kız?”
“İki kız bir oğlan.”
Ağzındaki lokmayı kahveyle yuttuktan sonra bana dik dik baktı.

“YALANCI!” dedi.

Ama yanılıyordu. Ona sadece bir kez yalan söylemiştim.

35

Liman yakınlarındaki küçük bir restorana girdik, basit bir şeyler yedikten sonra *bloody mary* ve burbon ısmarladık.

"Gerçekte neler olduğunu duymak istiyor musun?" diye sordu.

"Geçen sene bir ineği parçalara ayırdık."

"Öyle mi?"

"Karnını açtığımızda orada bir parça yarı sindirilmiş ottan başka bir şey yoktu. O ot topağını plastik bir torbaya yerleştirip eve götürdüm, masanın üzerine koydum. Sonra ne zaman başıma kötü bir şey gelse, o ot topağına bakıp şunu düşündüm: Acaba bir inek neden bu kadar lezzetsiz bir şeyi acınası bir şekilde sanki çok önemli bir şeymiş gibi çiğneyip çiğneyip durur?"

Hafif bir gülümsemeyle dudaklarını büzdü, bir süre yüzüme baktı.

"Tamam, anladım. Başka bir şey demeyeceğim."

Başımla onayladım.

"Sana sormak istediğim bir şey var ama sorayım mı?" dedi.

"Sor tabii."

"İnsanlar neden ölürler?"

"Evrimden dolayı. Tek bir organizma evrim için gerekli enerjiyi karşılayamamayacağından diğer nesil devam ediyor evrime. Elbette bu sadece bir varsayım."

"Evrimimiz şimdi de devam ediyor mu?"

"Ağır ağır, evet."

"Evrim neden gerekiyor peki?"

"Bununla ilgili de pek çok görüş var. Kesin olan tek şey ise evrenin de evrim geçirdiği. Belirli bir noktaya doğru mu ilerliyor ya da bir irade mi işin içine giriyor sorularını bir kenara bırakırsak, sonuçta biz evrenin bir parçasından başka bir şey değiliz" dedim. Sonra viski bardağını bırakıp bir sigara yaktım.

"O enerjinin nereden geldiğini kimse bilmiyor" diye ekledim.

“Bilmiyor mu?”
“Bilmiyor.”
Bardağındaki buzu başparmağıyla döndürüp gözlerini ayırmadan beyaz masa örtüsüne bakıyordu.
“Şey... Ben öldükten yüz yıl sonra benim bir zamanlar var olduğumu kimse hatırlamayacaktır, öyle değil mi?”
“Hatırlamayacaktır sanırım” dedim.

Restorandan çıktık, şaşırtıcı derecede ferahlatıcı bir akşamüzeriydi, sessiz ambarların olduğu cadde boyunca usulca yürüdük. Yan yana yürürken onun saçından gelen hafif bir şampuan kokusu alıyordum. Salkımsöğüdün yapraklarını dalgalandıran rüzgâr, az da olsa yazın bitişini hatırlatıyordu. Bir süre yürüdükten sonra beş parmaklı olan eliyle elimi tuttu.
“Ne zaman dönüyorsun Tokyo’ya?”
“Önümüzdeki hafta. Sınava gireceğim.”
Sessiz kaldı.
“Kışın yine geleceğim. Noel’den önce. 24 Aralık doğum günüm.”
Başıyla dediklerimi onayladı ama aklında başka bir şeyler var gibiydi.
“Oğlak burcu musun?”
“Evet, ya sen?”
“Ben de. 10 Ocak doğum günüm.”
“Pek de iyi bir işaret değil ama değil mi? İsa Peygamber ile aynı tarihlerde doğmuş olmak?”
“Ee yani.”
Bunları söyledikten sonra elimi daha bir sıkı kavradı.
“Sen gidince kendimi yalnız hissedeceğim gibi bir his var içimde.”
“Yine görüşeceğiz mutlaka.”
Bir şey demedi.
Ambarlar eskilikten dökülüyordu, tuğlaların arasında yeşil yosunlar bitmişti. Yüksek, karanlık pencereleri sağlam demir parmaklıklarla kapatılmıştı. Aşırı paslanmış kapıların her birinin üzerinde ticaret şirketlerinin tabelaları asılıydı. Ambarların bittiği yerde deniz kokusu alıyorduk, sıra sıra salkımsöğütlerin aniden bittiği noktada, çekilmiş dişten kalan boşluk gibi bir boşluk oluşmuştu. Böylece üzerinde otlar bitmiş demiryolu patikasını geçip limanda, kimsenin pek rağbet etmediği iskeledeki ambarın taş basamaklarına oturup denizi seyrettik.

Hemen önümüzde tersane rıhtımının ışıkları yanıyordu; ışıklar, suyun üzerinde yükselmiş gibi görünen, yükünü indirmiş Yunan yük gemisini aydınlatıyordu. Gemi gözden çıkarılmışa benziyordu. Güvertesinin beyaz boyası, tuzlu rüzgârla kıpkırmızı pas tutmuş, bir hastanın yara kabuğu gibi boyaları kalkıp midye gibi açılmıştı.

Uzun bir süre ağzımızı hiç açmadan denizi, gökyüzünü ve gemiyi seyredip durduk. Akşam esintisi denizi aşıp çimleri titreştirirken alacakaranlık geceye döndü, rıhtımın üzerinde birkaç yıldız parlamaya başladı.

Uzun bir sessizliğin ardından sol elini yumruk yapıp sağ avucuna sinirli bir şekilde vurmaya başladı. Avuç içi kıpkırmızı olana dek vurmayı sürdürdükten sonra sanki siniri birdenbire geçmiş gibi avuç içine bakakaldı.

"Herkesten nefret ediyorum" dedi.

"Benden de mi?"

"Özür dilerim." Yüzü kızarmıştı, kendini toplamış gibiydi, ellerini dizlerinin üzerine koydu. "Senden nefret etmiyorum."

"Yani çok fazla etmiyorsun, öyle mi?"

Gülümseyerek başıyla onayladıktan sonra hafifçe titreyen eliyle sigarasını yaktı. Duman denizden gelen esintiyle saçlarını yalayarak geçip karanlığa karıştı.

"Tek başıma kalınca, kafamın içinde bir sürü insanın konuştuğunu duyuyorum sanki... Tanıdığım kişiler, tanımadığım kişiler, babam, annem, okuldaki öğretmenim, bir sürü insan."

Başımla onayladım.

"Hepsi de nefret dolu şeyler söylüyorlar bana. *Geber,* diyorlar ya da daha kötü şeyler söylüyorlar."

"Ne tür şeyler?"

"Söylemek istemiyorum."

Sigarasından iki nefes çekip attı, deri sandaletiyle üzerine basıp söndürdü, parmak uçlarıyla gözlerini ovuşturdu.

"Sence ben hasta mıyım?"

"Emin değilim." Gerçekten bilmiyorum der gibi başımı salladım. "Böyle bir endişen varsa bir doktora görünsene."

"Neyse, sorun değil. Dert etme."

İkinci sigarasını yaktı, sonra gülmeye çalıştı ama başaramadı.

"Bunları anlattığım ilk kişi sensin."

Elini avucumun içine aldım. Hâlâ hafifçe titriyordu, parmakları terlemiş,

buz gibi olmuştu.
“Sana yalan söylemek istemedim” dedi.
“Anlıyorum.”
Yeniden suskunluğa gömüldük, rıhtıma çarpan dalgaların sesini dinleyerek sessizce durduk. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, uzun bir zaman olmalı.
Bir de baktım ki ağlıyor. Gözyaşlarıyla ıslanmış yanağına parmağımla dokundum, sonra kolumu omzuna doladım.

Yaz kokusunu uzun zamandır ilk kez almıştım. Denizin kokusu, uzaktaki trenin düdüğü, bir kızın tenine dokunma hissi, şampuanının limonlu kokusu, akşamüzeri esintisi, umudun titrek ışığı ve yaz rüyası...
Ancak hiçbir şey eskisi gibi değildi; sürekli sağa sola kayıp görüntüyü bozan şeffaf kopya kâğıdıyla çoğaltılmış gibiydi her şey ve öncekinden geri dönülmeyecek biçimde farklıydı.

36

Oturduğu apartmana yürümek otuz dakika sürdü.

Harika bir geceydi, ağlaması geçtikten sonra şaşırtıcı derecede iyi bir ruh haline bürünmüştü. Dönüş yolunda birkaç dükkâna girip pek bir işe yaramayacak bir sürü ıvır zıvır aldık. Çilek aromalı diş macunu, şatafatlı bir plaj havlusu, Danimarka yapımı bir yapboz, altı renkli tükenmezkalem; tüm bunları yüklenip yokuş yukarı çıktık, arada bir durup arkamızda bıraktığımız limana baktık.

“Araban bıraktığın yerde, değil mi?”

“Sonra almaya giderim.”

“Yarın sabah geç mi olur?”

“Sorun değil.”

Yolun kalanını yürümeye devam ettik.

“Bu gece tek başıma kalmak istemiyorum” dedi kaldırım taşlarına bakarak.

Başımla onayladım.

“Ama senin ayakkabı parlatman gerekmiyor mu?”

“Ara sıra kendisi de parlatabilir.”

“Baban kendisi de parlatır mı ki?”

“Ee tabii, ne de olsa prensip sahibi biridir kendileri.”

Sessiz bir geceydi.

Başını bana doğru döndürdü, burnu omzuma değiyordu.

“Soğuk.”

“Soğuk mu? Hava neredeyse otuz derece.”

“Bilmem, soğuk işte.”

Ayaklarımızın ucuna ittiğimiz havlu pikeyi omzuma kadar çekip ona sarıldım. Vücudu tir tir titriyordu.

“Kendini kötü mü hissediyorsun?”

Başını hafifçe hayır anlamında salladı.

“Korkuyorum.”

“Neden korkuyorsun?”
“Her şeyden. Sen korkmuyor musun?”
“Korktuğum özel bir şey yok.”
Susup kaldı. Sanki verdiğim cevabı tartıyor gibiydi, öyle bir sessizlikti.
“Benimle seks yapmak istiyor musun?”
“Hı hı.”
“Özür dilerim. Bugün olmaz.”
Ona sarılmayı sürdürerek, başımla onayladım.
“Bugün bir operasyon geçirdim de.”
“Çocuk mu aldırdın?”
“Evet.”
Sırtıma doladığı kolunu gevşetti, parmak uçlarıyla sırtımda daireler çizmeye başladı.
“Tuhaf. Hiçbir şey hatırlamıyorum.”
“Neyle ilgili?”
“Çocuğun babasıyla ilgili. Tamamıyla aklımdan çıkıp gitmiş. Yüzünü bile anımsamıyorum.”
Elimi saçında gezdirdim.
“Onu sevdiğimi sandım. Kısacık bir süre... Hiç sevdiğin biri oldu mu senin?”
“Oldu.”
“Onun yüzünü anımsıyor musun peki?”
Üç kızın da yüzünü hatırlamaya çalıştım, ne tuhaftır ki tek birinin bile yüzünü hatırlamayı başaramadım.
“Hayır” dedim.
“Tuhaf değil mi? Neden hatırlayamadın acaba?”
“Böylesi daha kolay geldiği için sanırım.”
Yanağını çıplak göğsüme dayamıştı, sessizce başını salladı.
“İlla ki seks yapmak istiyorsan, başka bir şekilde...”
“Hayır, dert etme.”
“Gerçekten mi?”
“Hı hı.”
Sırtıma doladığı koluyla beni iyice sardı. Memelerinin dokunuşunu karnımda hissediyordum. Dayanılmaz bir şekilde canım bira çekti.
“Yıllardır hiçbir şey benim için yolunda gitmedi.”
“Kaç yıldan beri?”

“On iki, on üç... Babamın hastalandığı yıldan beri. Ondan öncesi hakkında hiçbir şey hatırlamıyorum. Hep kötü şeyler oldu. Biliyor musun, başımın üzerinde hep kötü rüzgârlar esiyor sanki.”

“Rüzgârlar yön değiştirir.”

“Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?”

“Günün birinde mutlaka değiştirecektir.”

Bir süre sustu. Çöl gibi kuruydu suskunluğu ve bu çöl sanki benim sözlerimi de bir anda yutmuş, ağzımda acı bir tat bırakmıştı.

“Öyle düşünmeyi denedim defalarca. Ama hiç işe yaramadı. Birilerini sevmeye de gayret ettim, sabırlı olmak istedim. Fakat...”

Sonra başka bir şey konuşmadan birbirimize sarıldık. Başı göğsüme yaslı, dudakları meme ucuma hafifçe değer gibiydi, uzun bir süre hareketsiz kaldı.

Uzun bir süre, ama gerçekten uzun bir süre boyunca orada yarı uyur bir halde karanlık tavana baktım.

“Anneciğim...”

Rüya görür gibi mırıldandı. Çoktan uyumuştu.

37

Hey millet, herkes iyi mi? Burası Radyo NEB. İstek Pop Şarkıları Programı. Yine bir cumartesi gecesinde birlikteyiz. İki saat boyunca en sevdiğiniz parçaları dinleyeceksiniz. Bu arada yaz bitmek üzere. Nasıl, güzel bir yaz geçirdiniz mi?

Bugün parça çalmaya geçmeden önce, sizlerden birinden gelen bir mektubu okuyacağım. Şöyle yazıyor:

Nasılsınız?

Programınızı her hafta büyük bir keyifle dinliyorum. Zaman öyle çabuk geçiyor ki, bu güz hastaneye yatalı üç yıl olacak. Zaman gerçekten çok hızlı geçiyor. Elbette klimalı hastane odasından dışarıdaki manzarayı çok az görebilen benim gibi biri için mevsim değişimlerinin anlamı olmasa da, bir mevsimin bitip diğerinin başlamasıyla içim kıpır kıpır oluyor.

Ben on yedi yaşındayım, bu üç yıldır ne kitap okuyabildim ne televizyon izleyebildim ne de gezintiye çıkabildim... Bırakın bunları, yatağımda doğrulamadan, bir yandan diğer yana dahi dönemeden geçti günlerim. Bu mektubu, her zaman yanımda olan ablam yazıyor benim yerime. Bana bakmak için üniversiteyi bıraktı. Ona gerçekten minnettarım. Üç yıldır bu yatakta yatmanın bana öğrettiği bir şey varsa o da şudur: İnsan ne kadar zavallı bir duruma düşerse düşsün bundan ders çıkarabilir; işte bu da her gün biraz da olsa yaşama devam etme gücü veren şey bana.

Hastalığım, omurilikteki sinirlerle ilgili. Çok acı verici bir hastalık ama elbette iyileşme olasılığı da var. Yüzde üç bile olsa... Bu, doktorumun (harika birisidir) bana söylediği, aynı hastalığa yakalanan diğer hastaların bu hastalıktan kurtulma olasılığının oranı. Onun tezine göre, bu oran Tokyo Giants beyzbol takımına karşı acemi bir vurucunun şansından daha yüksek, ama o oyuncunun topu engellemeyi başarması kadar da değil.

Bazen hiç düzelemeyeceğimi düşününce korkuya kapılıyorum. Öyle çok korkuyorum ki çığlık atacak gibi oluyorum. Hayatımın sonuna dek bu

şekilde, bir taş gibi yatakta yatıp tavana bakarak mı yaşayacağım, kitap okuyamadan, rüzgârda yürüyemeden, hiç kimse tarafından sevilmeden, yıllarca böylece yatacak, yaşlanıp sonra da sessiz sedasız ölüp gidecek miyim diye düşündükçe öyle çok üzülüyorum ki dayanamayacak gibi oluyorum. Gece yarısı üçte gözümü açınca, bazen, omurgamın eriyip gitme sesini duyar gibi oluyorum. Belki de gerçekten eriyordur.

Tatsız konulara burada son veriyorum. Ablamın bana gün içinde yüzlerce defa tembihlediği gibi, sadece iyi şeyler düşünmeye çalışacağım. Ve geceleri güzelce uyumaya gayret edeceğim. Tatsız şeyler genelde gece yarısı aklıma geliyor çünkü.

Hastanemdeki odamın penceresinden liman görünüyor. Her gün yatağımdan kalkıp limana kadar yürüdüğümü, deniz kokusunu ciğerlerim dolana kadar içime çektiğimi hayal ediyorum. Bir kez olsun bunu başarabilirsem, dünyanın neden böyle olduğunun sırrına da erecekmişim gibi geliyor. Ve az da olsa olan biteni anlayabilirsem, tüm ömrümü bu yatakta geçirmeye de katlanabilirim sanıyorum.

Hoşça kalın.

Adını yazmamış.

Bu mektup dün öğleden sonra üçte elime geçti. Radyonun kafeteryasında kahve içerken mektupta yazanları okudum, akşam işten çıkınca limana kadar yürüdüm, dağlara doğru baktım. Senin hastane odandan liman görünüyorsa, limandan da senin odanın görünmesi gerekir. Dağ tarafında gerçekten de o kadar ışık vardı ki, hangisi senin odanınki bilemedim. Işıklardan bazıları fakir evlerinin ışıklarıydı, bazıları büyük villaların. Bir tanesi otelin ışığıydı, diğeri okulun, bir diğeri bir şirketin. Ne kadar da çok insan var ve hepsinin de kendilerine göre bir yaşamları var, diye düşündüm. İlk kez böyle hissediyordum. Bunları düşünürken aniden gözlerime dolan gözyaşlarımı tutamadım. En son ağladığımdan bu yana o kadar uzun zaman olmuştu ki. Ama şunu iyi bil, sana acıma duyduğum için ağlamadım. Demek istediğim şu; bir kez söyleyeceğim için iyi dinleyin:

Ben sizleri seviyorum!

Bundan on yıl sonra, bu programda çaldığım plakları ve beni hâlâ hatırlayacak olursanız, bu dediğimi de mutlaka hatırlayın.

Mektubu yazan kızın isteğini çalıyorum. Elvis Presley’den “Good Luck

Charm”. Bu parça bittiğinde sonraki bir buçuk saat boyunca ben yine sizin her zamanki geveze komedyeniniz olacağım.

Bu kanalı tercih ettiğiniz için teşekkürler.

38

Tokyo'ya döndüğüm akşam, elimde valizimle J'nin Barı'na uğradım. Henüz açılmamıştı ama J beni içeriye alıp bira verdi.

"Bu akşam otobüsle dönüyorum."

J, kızartmak için patates soyarken, birkaç kez başını sallayıp onayladı.

"Sen gidince yalnız kalacağız buralarda. Maymun ikilisi de perişan halde" diyerek tezgâhın üzerindeki resmi işaret etti. "Fare de özleyecek seni."

"Hı hı."

"Tokyo eğlenceli bir yer mi?"

"Her yer aynı benim için."

"Öyledir değil mi? Ben Tokyo Olimpiyatları zamanından beri buradan ayrılmadım."

"Bu şehri seviyor musun?"

"Senin de dediğin gibi. Her yer aynı benim için."

"Hı hı."

"Gerçi birkaç yıl içinde Çin'e gitmeyi istiyorum. Ne zaman limana gidip de gemileri görsem bu geliyor aklıma."

"Amcam Çin'de öldü."

"Yaa... Pek çok insan öldü orada. Ama hepimiz kardeşiz."

J bana birkaç bira daha ikram etti, hatta içine yeni kızarttığı patatesleri koyduğu bir de poşet verdi.

"Teşekkürler."

"Önemli değil... Herkes bir anda büyüyüverdi, değil mi? Seni ilk gördüğümde daha lise öğrencisiydin."

Gülerek, öyleydi anlamında başımı sallayıp, Hoşça kal, dedim.

"Güle güle" dedi J.

Bardaki takvimin 26 Ağustos tarihli yaprağında şöyle yazıyordu:

"Herkes yürekten verdiğinin karşılığını alır."

Gece yarısı otobüsüne bilet aldım, bekleme salonunda banka oturdum, şehrin ışıklarına baktım. Gece ilerledikçe ışıklar sönmeye başlamış, en sona caddenin lambaları ile neon ışıkları kalmıştı. Uzaktan bir sis düdüğünün sesiyle birlikte hafif bir deniz esintisi geldi.

Otobüsün kapısında iki görevli iki yanda durmuş, koltuk numaralarını kontrol ediyordu. Biletimi uzatınca, “21. sıra, Çin” dedi.
“Çin mi?”
“Evet, 21. sırada C koltuğu; baş harf, Çin diyoruz ona. A, Amerika; B, Brezilya; C, Çin; D, Danimarka. Bunları karıştırırsak, işler karışır” deyip koltuk numarası listesini kontrol eden arkadaşını işaret etti. Tamam anlamında başımı sallayıp otobüse bindim, 21 C numaralı koltuğa oturup hâlâ sıcak olan patates kızartmasını yedim.

Her şey geçip gider. Bu gidişi kimse durduramaz.
Bizler böyle yaşarız.

39

Hikâyem burada bitiyor. Elbette bir devamı da var.

Kısa süre önce yaşım yirmi dokuz oldu; Fare de otuza bastı. Yaşlanıyoruz artık. J'nin Barı da yenilendi ve şık bir mekân oldu. Yine de, J her gün patates soymaya ve eski müşterilerim daha iyiydi, diye mızmızlanarak bira içmeye devam etti.

Ben evlenip Tokyo'da yaşamaya başladım.

Sinemaya Sam Peckinpah filmleri geldiğinde karımla hiç kaçırmadık, sinema dönüşü Hibiya Parkı'nda ikişer kutu bira içip kargalara patlamış mısır attık. Sam Peckinpah'nın filmlerinden en çok, *Bana Onun Kellesini Getirin'*i severim, karım ise *Konvoy'*un en iyisi olduğunu söyler. Peckinpah'ın filmleri dışında ben *Küller ve Elmaslar'*ı severken, karım ise *Meleklerin Joanna Anası'*nı beğenir. Uzun süre birlikte yaşayınca, zevkleriniz de birbirine benzemeye başlıyor.

Biri bana, *Mutlu musun?* diye sorsa, *Sanırım öyle,* demek dışında cevabım yok. Hayaller de sonunda böyle şeylere dönüşmez mi zaten?

Fare, roman yazmaya devam ediyor. Her yıl Noel'de, yazdıklarının fotokopilerini gönderiyordu bana. Geçen sene yazdığı roman bir akıl hastanesinde çalışan bir aşçının hikâyesiydi, önceki yıl ise *Karamazov Kardeşler'*i örnek alan mizahi bir roman kaleme almıştı. Romanlarında her zamanki gibi hiç seks sahnesi olmuyor ve hiçbir karakter ölmüyor.

İlk sayfaya hep şu notu yazıyor:

"Mutlu Yıllar
ve
Karlı Noeller"

Çünkü, doğum günüm, 24 Aralık.

Sol elinde sadece dört parmak olan kızı bir daha görmedim. Kışın memlekete döndüğümde, plak dükkânından ayrılmış ve kaldığı daireden taşınmıştı. İnsan seli ve zamanın akışı içinde geride hiçbir iz bırakmadan kaybolup gitmişti.

Yazın memlekete döndüğümdeyse, onunla yürüdüğümüz yollarda yürüdüm, ambarların olduğu yerdeki taş basamaklara oturup denizi seyrettim. Ağlamak istedim ama insan ağlamak isteyince tek bir damla gözyaşı bile dökülmez. Hep böyledir.

"California Girls" hâlâ plak rafımın bir köşesinde durur. Yazın onu olduğu yerden çekip çıkarır ve dinlerim. California'yı düşünerek bira içerim.

Plak rafının yanında bir masa vardır, üzerinde ise kurumuş bir mumya gibi ot yumağı durur. İneğin karnından çıkan o ot topağı.

Fransız edebiyatı okuyan o ölmüş kızın fotoğrafı taşınma karmaşasında kayboldu.

Beach Boys uzun zamandan sonra yeni bir albüm çıkardı.

I wish they all could be
California girls.[12]

---

12. Keşke hepsi California'lı kızlar gibi olsa. (ç.n.)

40

Derek Hartfield hakkında son bir şeyler söyleyeyim.

Hartfield, 1909 yılında Ohio eyaletinin küçük bir kasabasında doğup orada büyüdü. Babası sessiz bir adamdı, telgraf operatörüydü, annesi ise fal bakmakta, kurabiye yapmakta usta, tombulca bir kadındı. İçine kapanık olan Hartfield'ın çocukluğunda tek bir arkadaşı bile yoktu, boş zamanlarında kapanıp çizgi roman ve ucuz dergiler okur, annesinin pişirdiği kurabiyeleri yerdi. Liseden mezun olduktan sonra memleketindeki postanede çalışmaya başladı ancak bu uzun sürmedi, daha o zamandan beri gitmesi gereken yolun roman yazarlığı olduğundan emindi.

Beşinci hikâyesini *Tuhaf Hikâyeler* dergisine sattı. Yıl 1930'du ve toplamda 20 dolar kazandı. Sonraki bir yıl süresince, ayda yetmiş bin sözcük yazdı, sonraki yıl aylık sözcük sayısını yüz bine, bir sonraki yıl ise yüz elli bine çıkardı. Altı ayda bir yeni bir Remington marka daktilo aldığı efsane gibi anlatılır.

Romanlarının çoğu macera ve korku tarzındadır, bu iki türü başarılı bir şekilde harmanladığı *Çocuk Maceracı Waldo* onun en uzun kitabı olmuştur, toplamda 42 cilttir. Bu seride Waldo üç kez ölürken beş bin düşmanını öldürür, Marslı kadınlar da dahil üç yüz elli kadınla birlikte olur. Bu seriden birkaçının çevirisini Japoncada okumak mümkün.

Hartfield gerçekten de pek çok şeyden nefret etmişti. Postaneler, liseler, yayınevleri, havuçlar, kadınlar, köpekler... Hepsini saymaya kalkışırsam sonu gelmez. Ancak sevdiği şeylerin sayısı üçü geçmedi. Silahlar, kediler ve annesinin pişirdiği kurabiyeler. Paramount Pictures ve FBI'ı hariç tutarsak, ABD'deki en büyük silah koleksiyonu onunki olmalı. Uçaksavar ve tanksavarlar haricinde tüm ateşli silahlardan vardı koleksiyonunda. İçlerinde sahip olmaktan en çok gurur duyduğu, kabzası incilerle kaplı 38 kalibrelik bir tabancaydı. Mermi yatağında sadece bir tane mermi tutardı ve "Bir gün bu tabancayla kendimi vuracağım" diyerek övünmeyi alışkanlık haline

getirmişti.

Ne var ki, 1938 yılında annesi öldüğünde, New York’a geldi ve Empire State Binası’nın çatısından atlayıp öldü. Bedeni yerde kurbağa gibi dümdüz olmuştu.

Vasiyeti üzerine mezar taşına Nietzsche’nin şu sözleri yazılmıştır:

Öğle vakti aydınlığında anlaşılır mı gece karanlığının derinliği?

Hartfield yeniden
(sonsöz yerine)

Eğer Hartfield adındaki yazarla tanışmamış olsaydım roman yazamazdım, diye bir şey söylemek niyetinde değilim. Yine de, takip ettiğim yol, şimdikinden tamamıyla farklı bir yol olurdu kuşkusuz.

Lisedeyken, Kobe'deki sahaflardan, yabancı yük gemilerinin personelinin bırakıp gittiği Hartfield kitaplarından birçoğunu topluca almışlığım vardır. Bir kitap 50 yendi. Orasının bir kitapçı olduğunu bilmesem, bunun bir kitabın fiyatı olduğuna inanamazdım. Şatafatlı kapakları neredeyse tamamıyla yırtılmış, sayfaları portakal rengine dönmüştü. Muhtemelen yük gemisindeki tayfanın yatakları üzerinde Pasifik Okyanusu'nu aşmış, sonra da çok uzak bir zaman ve mekândan benim masamın üzerine gelmişlerdi.

* * *

Yıllar sonra Amerika'ya gittim. Hartfield'ın mezarını ziyaret etme amaçlı kısa bir geziydi bu. Mezarının yerini, gayretkeş (ve de tek) Hartfield uzmanı Thomas McClure mektubunda söylemişti. “Hartfield'ın ayağı kadar küçük bir mezar. Gözden kaçırmayasın” diye yazmıştı.

New York'tan bir mücevher kutusunu andıran Greyhound otobüsüne binip, Ohio eyaletindeki küçük kasabaya sabah saat yedide vardım. Benden başka o kasabaya gelen tek bir turist bile yoktu. Merkezden uzakta çayırlık bir alandaydı mezarlık; kasabadan da genişti. Başımın üzerinde tarlakuşları şakıyarak, daireler çizerek uçuşuyorlardı.

Tam bir saat boyunca Hartfield'ın mezarını aradım. Etraftaki çayırlıktan kopardığım tozlu bir gülü mezarının başına koydum, sonra mezarının karşısında ellerimi kavuşturup bir sigara içtim. Mayıs ayının yumuşak güneş ışıkları altında yaşam ile ölümün eş olduğunu düşünmek bir ferahlama duygusu uyandırdı içimde. Yere sırtüstü yatıp gözlerimi kapattım, saatlerce tarlakuşlarının şarkısını dinledim.

Bu roman işte burada başladı. Ve sonra nereye vardı, bunu ben de

bilmiyorum. “Uzayın karmaşıklığıyla kıyaslayınca” der Hartfield, “bizim dünyamız bir solucanın beyni kadar bir şeydir.”

Öyle olmasını dilerim ben de.

* * *

Son olarak, Hartfield alıntıları için Thomas McClure’ün *Kısır Yıldızlar Efsanesi* (1968) kitabını kullandım. Minnettarım.

Mayıs, 1979

Haruki Murakami’nin
Rüzgârın Şarkısını Dinle
için yazdığı sunuş

Mutfak masası kurmacamın doğuşu

Çoğu insan –bununla Japon toplumundaki bizim gibi çoğu insanı kastediyorum– okulundan mezun olur, bir işe girer, bir süre geçtikten sonra da evlenir. Aslında ben de aynı yolu izlemeye niyetliydim. Ya da en azından olaylar o yönde gelişecek diye hayal ediyordum. Gerçekte ise şöyle oldu: Evlendim, sonra çalışmaya başladım, sonra da (bir şekilde) nihayet mezun olabildim. Diğer bir deyişle, tercih ettiğim sıralama normal kabul edilenin tam zıddıydı.

Bir şirkette çalışma düşüncesinden nefret ettiğim için kendi işletmemi açmaya karar verdim. İnsanların caz plakları dinleyip kahve içebileceği, bir şeyler atıştırarak içki içecekleri bir yer. Basit ve oldukça sorunsuz bir fikir gibi görünmüştü gözüme: Böyle bir iş yaparsam sabahtan akşama dek istediğim gibi rahat rahat müzik dinleyebilirim diye düşünmüştüm. Tek problem, eşimle daha üniversitedeyken evlendiğimiz için, hiç paramızın olmayışıydı. Bu yüzden ilk üç yıl boyunca köle gibi çalıştık; aynı anda bir sürü iş yapıyorduk ki çok para biriktirebilelim. Daha sonra borç para bulabilmek için aile üyeleri ve arkadaşlarımız arasında turlar attım. Nihayet toplayabildiğimiz kadar sermaye ile Tokyo'nun batı tarafında, öğrencilerin takıldığı banliyöde, Kokubunci'de bir kafe-bar açtık. 1974 yılıydı.

O günlerde bu tür bir kafe-bar açmak şimdikinden çok daha az paraya mal oluyordu. Bizim gibi "şirket hayatı"ndan uzak kalmak isteyen gençler küçük dükkânlar açıyorlardı. Etrafımızdaki mekânlardan epey bir kısmı bizim nesildekiler tarafından açılıp işletiliyordu. Kokubunci'de güçlü bir karşı kültür hissi varlığını koruyordu; o çevrede takılanlardan pek çoğu öğrenci hareketleri sırasında okuldan ayrılan kişilerdi. O zamanlar, tüm dünyada olduğu gibi, herkesin sistemde bir boşluk bulabildiği bir dönemdi.

Ailemin evinden eski dik piyanomu getirmiş, hafta sonları canlı müzik yapmaya başlamıştık. Kokubunci bölgesinde, onlara verdiğimiz az paralara rağmen gayet memnun bir şekilde (sanırım) bizim için çalan genç caz

müzisyenleri vardı. Sonraları içlerinden pek çoğu iyi tanınan müzisyenler oldular; şimdi bile bazılarına Tokyo'daki caz kulüplerinde rastlıyorum.

Sevdiğimiz işi yapıyor olmamıza karşın, borcumuzu ödemek için sürekli bir mücadele içindeydik. Bankaya borcumuz vardı, bize destek çıkan kişilere de borçluyduk. Bankaya aylık ödememizi yapma konusunda sıkıştığımız bir zamandı; karımla ikimiz bir gece yorgun argın bir halde, başımız öne düşmüş, caddede yürüyorduk ve tesadüfen yerde bir miktar para bulduk. Bu bir tesadüf müydü, ilahi bir müdahale mi bilmiyorum ama paranın miktarı tam da ihtiyaç duyduğumuz kadardı. Ertesi gün ödememiz olduğundan, gerçekten de son dakikada bir anda rahatlamıştık. (Bu tür tuhaf olaylar yaşamımın çeşitli buhranlı anlarında başıma hep gelmiştir.) Pek çok Japon muhtemelen doğru olanı yapardı, yerde bulduğu parayı polis merkezine götürürdü ama bıçak kemiğe dayanmıştı ve böyle bir incelikle uğraşacak halimiz yoktu.

Her şeye karşın yine de eğleniyorduk. Buna şüphe yok. Gençtim, hayatımın baharındaydım, bütün gün boyunca sevdiğim müzikleri dinliyordum ve kendi küçük mekânımın efendisiydim. Ağzına kadar dolu trenlere tıkılıp işe gitmek zorunda kalmıyordum, sıkıcı toplantılara katılmak durumunda değildim ya da hiç hazzetmediğim bir patrona yaltaklanmam gerekmiyordu. Bunun yerine her türlü ilginç insanla karşılaşma şansı buluyordum.

Böylece yirmili yaşlarım borçlarımı ödeme çabası ve sabahtan akşama dek fiziksel olarak yorucu işler yapmakla (sandviç ve kokteyl hazırlamak, ağzı bozuk müşterileri kapı dışarı etmek) geçti. Birkaç yıl sonra bina sahibimiz Kokubunci'deki binayı restore etmeye karar verdi, biz de Tokyo'nun merkezine yakın Sendagaya'da modern ve ferah bir mekâna taşındık. Yeni yerimiz büyük bir piyano için yeterince genişti, bununla birlikte borcumuz daha da artmıştı. Hayat daha kolaylaşmış değildi yani.

Geriye baktığımda, tek hatırladığım, ne kadar çok çalıştığımız. Sanırım çoğu insan yirmili yaşlarını sırtüstü yatarak geçirmiştir ancak bizim "gençliğin tasasız günleri"ni yaşamaya hemen hemen hiç vaktimiz olmamıştı. Ucu ucuna geçinebiliyorduk. Bulduğum her boş zamanı okuyarak geçiriyordum. Müzikle birlikte kitaplar en büyük eğlencemdi. Ne kadar meşgul ya da parasız ya da yorgun olsam da, kimse elimden bu zevkleri alamazdı.

Yirmili yaşlarımın sonuna yaklaşırken, Sendagaya'daki barımız nihayet

istikrara kavuşma işaretleri vermeye başlamıştı. Evet, yan gelip yatmıyorduk –hâlâ borcumuz vardı ve işimizde inişler çıkışlar oluyordu– ama en azından iyi bir yöne doğru ilerliyorduk.

1978 yılında, havanın açık olduğu bir Nisan öğleden sonrasında, Cingu Stadyumu'nda beyzbol maçı izlemeye gittim, burası yaşadığım ve çalıştığım yere yakındı. Birinci Lig'in açılış maçıydı ve ilk atış saat birde yapılacaktı, Yakult Swallows Hiroşima Carp'a karşı oynuyordu. O günlerde Swallows taraftarıydım ve bazen yürüyüşe çıkmak yerine maçlara gidiyordum.

O günlerde Swallows[*13] çok zayıf bir takımdı (takımın adından da anlaşılabilir zaten), çok az bütçeleri vardı ve hiç parlak, ünlü oyuncuları da yoktu. Doğal olarak da popüler değildiler. Sezon açılışı olmasına rağmen dış sahanın ötesinde çok az taraftar vardı. Maçı izlemek için elimde birayla yere uzanmıştım. O zamanlar açık tribün koltukları yoktu, sadece çimenli bir eğim vardı. Gökyüzü parlak maviydi, fıçı birası olabildiğince soğuktu, top yeşil alanda göz alıcı bir beyazlıktaydı ve bu uzun zamandır gördüğüm ilk yeşillikti. Swallows'un ilk vurucusu Dave Histon'du, ABD'den yeni gelmiş cılız biriydi ve hiç tanınmıyordu. Başlangıç pozisyonunda vuruyordu. Daha usta olan vurucu ise Charlie Manuel idi, daha sonraları Cleveland Indians ve Philadelphia Phillies yöneticisi olarak ün kazandı. Sert vuran bir oyuncu olmasına karşın Japon taraftarlar onu "Kızıl Şeytan" diye çağırıyorlardı.

Yanılmıyorsam Hiroşima'nın o günkü başlangıç vurucusu Yoşiro Sotokoba idi. Yakult, Takeşi Yasuda ile karşılık vermişti. İlk vuruşlardan sonra, Hilton Sotokoba'nın atışını temiz bir *double* ile sol sahaya gönderdi. Sopanın topla buluştuğu anda çıkan tatminkâr ses Cingu Stadyumu'nda yankılandı. Etrafımdan dağınık bir alkış yükseldi. O anda hiçbir neden ve dayanağı olmadan şöyle bir düşünceye kapıldım: *Galiba ben roman yazabilirim.*

O duyguyu hâlâ net bir şekilde hatırlıyorum. Sanki bir şey gökten kanat çırparak inmişti ve ben de onu ellerimle gayet güzel bir şekilde yakalamıştım. Neden benim avuçlarıma inmeyi seçmişti, hiçbir fikrim yoktu. O zaman anlamamıştım, şimdi de bilmiyorum. Nedeni ne olursa olsun, *o* şey yerini bulmuştu. Bir vahiy gibiydi. Ya da daha iyi ifade etmeye çalışırsam, bir "aydınlanma anı". Tek diyebileceğim, yaşamımın tam o anda şiddetli ve kalıcı bir değişim geçirdiği – Dave Hilton'un, Cingu Stadyumu'nu çınlatan o güzel *double*'ı yaptığı anda.

Maçtan sonra (hatırladığıma göre Yakult kazanmıştı), Şincuku'ya giden trene bindim ve orada kendime bir tomar yazı kâğıdı ve bir dolmakalem aldım. Kelime işlemciler ve bilgisayarlar o günlerde henüz ortaya çıkmamıştı, bu da her şeyi elimizle, tek tek yazdığımız anlamına geliyordu. Yazmak çok yeni bir histi. Ne kadar heyecanlandığımı hatırlıyorum. Dolmakalemle yazdığım günlerin üzerinden çok zaman geçti.

O günden sonra her gece, işten eve geç vakitte döndüğümde, mutfak masasına oturup yazdım. Şafaktan önceki o birkaç saat, gerçek anlamda özgür olduğum tek zamandı. Sonraki altı ay ya da biraz daha uzun bir sürede, *Rüzgârın Şarkısını Dinle'*yi kaleme aldım. İlk taslağı, beyzbol sezonu sona erdiğinde bitirdim. Tesadüfen o yıl Yakult Swallows herkesi şaşırttı ve Birinci Lig şampiyonu oldu, sonra da Pasifik Ligi şampiyonlarını yenerek nihayetinde Japonya serisinde Hankyu Braves'i alt etti. Gerçekten de tüm Yakult taraftarlarının yüreklerini hoplatan mucizevi bir sezon olmuştu.

Rüzgârın Şarkısını Dinle kısa bir çalışma, romandan ziyade novella denebilecek bir metin. Yine de tamamlamak için aylarca emek verdim. Bunun bir nedeni, kitap üzerinde çalışmak için ayırabileceğim zamanın az oluşuydu ama asıl neden, roman yazma konusunda en ufak bir fikrimin dahi olmamasıydı. Doğrusu çok çeşitli türde kitaplar okuyordum –favorilerim 19. yüzyıl Rus klasikleri ve Amerikalı yazarların *sıkı* dedektif öyküleriydi– ama çağdaş Japon edebiyatıyla hiç ciddi anlamda ilgilenmemiştim. O zaman ne tür Japon romanları okunduğu ya da Japoncada nasıl kurmaca yazıldığı hakkında hiçbir bilgim yoktu.

Birkaç ay boyunca, tamamen tahmin üzerine yazdım, yazdıklarımda tarza yakın bir şey oturttum ve öylece yazmaya devam ettim. Ortaya çıkan şeyi okuduğumda hiç mi hiç etkilenmemiştim. Kitabım bir romanda olması gereken şeylere sahipti ama bu haliyle sıkıcıydı ve hoşuma gitmemişti. *Eğer yazar bu şekilde hissediyorsa*, diye düşündüm üzgün üzgün, *okurun tepkisi muhtemelen daha da olumsuz olacaktır*. *Sanırım yazmak için olması gereken şey bende yok.* Normal şartlar altında orada bırakırdım – ardıma bakmadan yürümeye devam ederdim. Ancak Cingu Stadyumu'nun çimenli eğiminde otururken yaşadığım aydınlanma anı hâlâ net bir şekilde zihnimdeydi.

Geçmişime baktığımda, güzel bir roman ortaya koyamamam çok normaldi. Yaşamında tek bir satır bile yazmamış benim gibi birinin beyzbol sopasından dâhice bir şey çıkarmasını hayal etmek bir hataydı. İmkânsız olanı başarmaya çalışıyordum. *Karmaşık, bilgece bir şeyler yazmaya çalışmayı bırak, dedim*

kendi kendime. “Roman” ve “edebiyat” hakkındaki tüm yerleşik düşüncelerini unutup duygu ve düşüncelerini sana geldiği haliyle kaydet, özgürce, canın nasıl istiyorsa öyle.

İnsanın izlenimlerini özgürce kaydetmesi lafta kolay olsa da gerçekte o kadar da kolay değildi. Benim gibi tamamen acemi biri içinse özellikle zordu. Yeni bir başlangıç için yapılması gereken ilk şey, kâğıt tomarları ve dolmakalemimden kurtulmaktı. Onlar benim önümde oldukça, ortaya çıkan şey “edebiyat” gibi gelmiyordu bana çünkü. Onların yerine dolaptan eski Olivetti daktilomu çıkardım. Sonra, bir deneme yapmaya, romanımın girişini İngilizce yazmaya karar verdim. Madem yeni bir şey denemek istiyordum, neden olmasındı ki?

Aslında söylemek lüzumsuz ama İngilizce kompozisyon yazma yeteneğim pek yoktu. Sözcük haznem çok sınırlıydı, İngilizce cümle bilgim de öyleydi. Sadece basit ve kısa cümleler yazabiliyordum. Yani aklımdan geçen düşünceler ne kadar çok ve ne kadar karmaşık olsa da, onları bana geldiği haliyle yazmaya cesaret bile edemeyecektim. Dil sade olmalıydı, düşüncelerim anlaşılması kolay bir şekilde ifade edilmeliydi, betimlemeler konu dışı fazlalıklardan arındırılmalı, tarz belirginleştirilmeli ve her şey sınırlı büyüklükteki kaba sığmalıydı. Sonuçta ortaya çirkin ve işlenmemiş bir metin çıkmıştı. Ne var ki, kendimi bu tarzda ifade etmeye gayret ettikçe, adım adım, belirgin bir ritim şekillenmeye başladı.

Japonya’da doğduğum ve yetiştiğim için, Japon dilindeki sözcük ve dilbilgisi kalıplarıyla tıka basa doluydum, patlamanın eşiğine kadar gelmiştim; hayvanlarla tıka basa dolu bir ahır gibi. Düşünce ve duygularımı cümlelere dökmek üzere yokladığımda, o hayvanlar sürü halinde dolaşmaya başlıyor ve sistem çöküyordu. Yabancı bir dilde yazmak, tüm kısıtlamaları beraberinde getirmekle birlikte, bu engeli ortadan kaldırıyordu. Ayrıca duygu ve düşüncelerimi sınırlı sözcük ve dilbilgisi kalıplarıyla ifade edebildiğimi fark etmemi sağlamıştı, yeter ki onları etkili bir biçimde bir araya getirip yetkin bir tarzda birbirine bağlayayım. Sonunda, zor cümleler kurmaya gerek olmadığını öğrendim – insanları güzel cümlelerle etkilemeye çalışmama gerek yoktu.

Çok sonraları, Agota Kristof adında bir yazar keşfettim; o da böyle bir etki yaratan harikulade romanlar yazmıştı. Kristof, Macar asıllıydı, 1956 yılında ülkesindeki ayaklanmadan kaçıp İsviçre’nin Neuchâtel şehrine gitmişti.

Orada Fransızca öğrenmişti – ya da öğrenmek zorunda kalmıştı. Ve yabancı bir dilde yazarak yeni ve sadece kendine özgü bir tarz ortaya çıkarmıştı. Kısa cümlelere dayalı güçlü bir ritmi vardı yazdıklarının; sözcük seçimi dolambaçlı değil doğrudandı ve betimlemeleri tam yerinde, duygusal yükten muaftı. Romanları bir gizem örtüsü altında saklanıyordu, bu da yüzeyin altında önemli bir şeylerin olduğu izlenimini yaratıyordu. Onun eserleri ile ilk karşılaştığımdaki duygularımı ya da bir anlamda nostalji duygusunu hatırlıyorum. Tesadüfe bakın ki onun ilk romanı, *Büyük Defter* 1986 yılında, *Rüzgârın Şarkısını Dinle*'den yedi yıl sonra basıldı.

Yabancı bir dilde yazmanın tuhaf etkisini keşfettikten sonra, sadece kendime ait yaratıcı bir ritme gereksinim duydum ve Olivetti'yi yeniden dolaba kaldırdım. Bir kez daha kâğıt tomarları ile dolmakalemimi ortaya çıkardım. Sonra oturdum ve yazmış olduğum bölümü "çevirdim", yani İngilizce yazdığım bölümü Japoncaya aktardım. "Aktarmak" daha uygun olmalı, çünkü bu doğrudan, sözcüğü sözcüğüne bir çeviri değildi. Bu süreçte kaçınılmaz olarak yeni bir Japonca tarzı ortaya çıktı. Bu tarz benimdi. Benim *keşfettiğim* bir tarzdı. *Şimdi oldu,* diye düşündüm. *İşte böyle yazmalıyım.* Saf berraklığın ortaya çıktığı an o andı işte, artık her şeyi açık seçik görebiliyordum.

"Eserinde bir çeviri tadı var" diyenler oldu. Ama bu yorumu tam anladığımı söyleyemem, yine de sanırım bir açıdan tam on ikiden vururken diğer açıdan hedefi kaçırıyordu metnim. İlk novellamın açılış paragrafı, sözcüğün tam anlamıyla "çevrilmiş" olduğundan bu ifade bütünüyle yanlış da sayılmaz; hatta benim yazım sürecime uygundur da. İlkönce İngilizce yazıp, sonra onu Japoncaya "çevirmek"le yapmaya çalıştığım şey, bana daha özgür hareket imkânı sağlayacak, süsten uzak, "nötr" bir tarz yaratmaktı. Japoncayı yumuşatan bir tarzda yazmaya çalışmıyordum. Öyle bir Japonca tarzı oluşturmak istiyordum ki sözde edebi dilden mümkün olduğunca uzak kalsın ve ben kendi doğal sesimle yazabileyim. Bu, gözü kara önlemler gerektirdi. Daha da ileri gidip diyebilirim ki, o zaman Japoncaya sadece işlevsel bir araç olarak bakıyordum.

Bazı eleştirmenler bunu anadilimize karşı tehditkâr bir hakaret olarak algıladılar. Dil zorlu bir şeydir, uzun bir tarihle desteklenen bir kararlılıktır. Ona nasıl davranılırsa davranılsın, otonomisi kaybolmaz ya da ciddi bir şekilde zarar görmez; bu davranış ne kadar sert olsa da. Dilin olanaklarını hayal edebildikleri her ölçüde deneyimlemek, yazarların doğal hakkıdır –

eğer bu maceracı ruh olmasaydı yeni bir şey üretilemezdi. Benim Japonca tarzım Tanizaki ve Kavabata'nınkinden farklıdır. Bu da doğaldır. Ne de olsa, ben başka bir kişiyim, Haruki Murakami adında bağımsız bir yazarım.

Baharda güneşli bir pazar sabahı *Gunzo* edebiyat dergisi editörü beni arayarak, *Rüzgârın Şarkısını Dinle'*nin yeni yazarlar ödülü için finale kaldığını bildirdi. Cingu Stadyumu'ndaki sezon açılışının üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti ve artık otuz yaşındaydım. Saat on bir sularıydı ve o sırada hâlâ derin uykudaydım, çünkü bir gün önce geç saatlere kadar çalışmıştım. Bitkin bir şekilde ahizeyi kaldırdım ancak karşı tarafta kimin olduğunu anlamadığım gibi bana ne söylemeye çalıştığını da kavrayamadım başta. Gerçeği söylemem gerekirse, o sırada, *Gunzo'ya Rüzgârın Şarkısını Dinle'*yi gönderdiğim bile aklımdan çıkmıştı. Taslağın yazımını bitirip onu başka ellere teslim edince yazma arzum da durulmuştu. O kitabı yazmak, bir tür cüretkârlık eylemi gibi bir şeydi –çok kolay yazmıştım, öylece bana geldiği haliyle–, bu yüzden de finale kalabileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Aslında onlara var olan tek kopyayı göndermiştim. Eğer onu seçmeselerdi, sonsuza dek yok olacaktı romanım. *(Gunzo* reddedilmiş taslakları geri göndermiyordu.) Ve çok büyük olasılıkla da başka bir roman yazmayacaktım. Yaşam ne tuhaf.

Editör bana, benim de aralarında olduğum beş finalistin olduğunu söylemişti. Şaşırmıştım, ancak o kadar uykuluydum ki gerçekte ne olduğunu idrak edememiştim. Yataktan kalktım, yıkandım, giyindim ve karımla yürüyüşe çıktım. Bir ilköğretim okulunun yanından geçerken bir güvercinin çalılıklarda saklandığını gördüm. Onu elime aldım, kanadı kırılmış gibiydi. Bacağına metal bir etiket takılıydı. Onu nazikçe avucumda tutarak Aoyama Omotesando'daki en yakın polis karakoluna götürdüm. Haracuku'nun yan sokakları boyunca yürürken, yaralı güvercinin sıcaklığını ellerimde hissediyordum. Onun titremesini hissediyordum. O pazar günü hava güneşli ve açıktı, ağaçlar, binalar ve mağaza vitrinleri bahar güneşinin ışığında pırıl pırıl parlıyordu.

İşte tam o anda birden anlayıverdim. Ödülü kazanacaktım. Bir anlamda başarılı bir yazar da olacaktım. Cesur bir varsayımdı bu, ama böyle olacağından emindim. Hiç kuşkum yoktu. Teorik olarak değil ama doğrudan ve sezgisel olarak.

Ertesi yıl *Pinball'*u yazdım, *Rüzgârın Şarkısını Dinle'*nin devamıydı bu

roman. Hâlâ kafe-barı işletiyordum, yani *Pinball*'u da gece geç vakitlerde mutfak masamda yazmıştım. Bu mutfak masası romanlarımı az biraz utanma hissiyle karışık bir sevgiyle hatırlıyorum. *Pinball*'u yazmayı bitirdikten kısa bir süre sonraydı, tamzamanlı yazar olmaya karar verdim ve işletmemi sattım. Hiç zaman kaybetmeden ilk uzun romanımı yazmaya başladım; *Yaban Koyununun İzinde*. Bu romanın yazarlık kariyerimin gerçek başlangıcı olduğunu düşünüyorum.

Ne var ki, bu iki kısa çalışmam başardıklarım arasında önemli bir yer tuttu. Benim için kesinlikle yerleri doldurulmaz, sanki çok eski arkadaşlarım gibidirler. Tekrar bir araya gelmemiz pek mümkün görünmese de, onların arkadaşlıklarını hiçbir zaman unutamam. O zamanlardaki yaşamımın çok önemli, değerli birer parçası gibi. Yüreğimi ısıtmış ve yürümek istediğim yolda beni cesaretlendirmişlerdir.

Hâlâ tüm netliğiyle hatırlıyorum, otuz yıl önce Cingu Stadyumu dış sahasının ilerisindeki çimenlerde hissettiğim, gökten avuçlarıma düşen o şeyi; ve yine ondan bir yıl sonra Sendagaya İlköğretim Okulu yakınında ellerimdeki yaralı güvercinin sıcaklığını da aynı berraklıkla anımsıyorum. Bir roman yazmanın ne anlama geldiğini düşündüğümde hep o hisler geliyor aklıma. Bu elle tutulur anılar, bana içimde taşıdığım bir şeye inanmayı ve bu içimdeki şeyin sunacağı olasılıkları hayal etmeyi öğretti. Bugün de o hislerin hâlâ içimde olması ne kadar muhteşem.

Haziran, 2014

13Swallow: Kırlangıç. (ç.n.)

Herkes yürekten verdiğinin karşılığını alır.

Kesinlikle güzel biri değildi. Ancak "güzel biri değildi" demekle ona haksızlık etmiş olurum. "O, kendine yakışır güzelliğe sahip biri değildi" demek daha doğru bir ifade olur. Tek bir fotoğrafı var bende. Fotoğrafın arkasında tarih ve not da var; 1963 Ağustos. Başkan Kennedy'nin başından vurulduğu yıl. Yazlık bir yerlerde gibi, sahildeki dalgakırana oturmuş, biraz keyifsiz bir şekilde gülümsüyor.
Saçı Jean Seberg modelinde kısacık kesilmiş, kırmızı çizgili kumaştan, uzun kollu bir elbise giymiş. Hem biraz tuhaf, hem de güzel görünüyor.
İnsanın yüreğine dokunan bir güzellik bu.
Kız arkadaşımın neden öldüğünü kimse bilmiyor.
Kendisinin bilip bilmediğinden de şüpheliyim nedense.

Haruki Murakami'nin yirmili yaşlarının sonunda yazdığı, çevrilmesine yıllar sonra izin verdiği ilk romanı *Rüzgârın Şarkısını Dinle* Murakami okurlarını şaşırtacak ipuçlarıyla dolu...

Çeviren: Ali Volkan Erdemir